

<u>וועדת וינוגרד</u>	1
	2
<u>הוועדה לבדיקת המערכה בלבנון 2006</u>	3
	4
<u>ישיבת יום 2 בנובמבר 2006</u>	5
	6
	7
	8
<u>משתתפים:</u> כב' השופט בדימוס ד"ר אליהו וינוגרד – יו"ר הוועדה	9
פרופ' יחזקאל דרור - חבר הוועדה	10
פרופ' רות גביזון - חברת הוועדה	11
אלוף(מיל) מנחם עינן - חבר הוועדה	12
אלוף (מיל) ד"ר חיים נדל - חבר הוועדה	13
	14
	15
	16
<u>עדים:</u> תת אלוף ארנון בן עמי	17
	18
	19
	20
	21
	22
	23
	24
	25
	26
	27
	28
	29

- 1 כב' השופט : בוקר טוב, תת אלוף ארנון בן עמי.
- 2 ארנון בן עמי : בוקר טוב.
- 3 כב' השופט : לפני שנתחיל, העדות שלך בפני הוועדה היא כמו עדות בבית
4 משפט, ולכן על פי החוק, אני צריך להזהיר אותך לומר את
5 האמת, אתה בתפקיד ממלא מקום ראש מל"ח, כאשר ראש
6 מל"ח הוא שר הבטחון.
- 7 א. בן עמי : נכון.
- 8 כב' השופט : אולי תסביר לנו רק למען הפרוטוקול, אנחנו יודעים מה זה
9 מל"ח, אבל שהפרוטוקול ידע מהו מל"ח ומה התפקידים
10 העיקריים שלו.
- 11 א. בן עמי : א.ו.ק. ברשותך, אולי גם קצת היסטוריה. מערך מל"ח הוקם
12 ע"י ראש הממשלה הראשון דוד בן גוריון, ב-1955 כשהרציונל
13 להקמתו היה יצירת מחסור או אם נוצר מחסור במשק
14 כתוצאה מגיוס כוח אדם ואמצעים ע"י צה"ל. מכיוון שהמצב
15 היה לאורך כל השנים, בוודאי עד '55 של מלחמה, הצבא היה
16 תמיד מגייס כוח אדם וגם אמצעים מהמשק. ראש הממשלה
17 הראשון הבין שנוצר מחסור כתוצאה מזה במשק האזרחי,
18 וצריך להקים איזה מנגנון שיווסת ויקבע עדיפויות בין
19 המשק האזרחי והצבא, והוא חשב שמי שצריך לעמוד בראשו,
20 זה שר הבטחון שהיה מופקד על הצבא. מכיוון שהוא יודע
21 הכי טוב מה הצרכים של הצבא, והוא יוכל לעשות את
22 השיקולים הנכונים ביותר איזה אמצעים או איך לווסת את
23 האמצעים בין הצבא ובין המשק האזרחי, על מנת שהמשק
24 האזרחי ימשיך לתפקד ולעבוד.
- 25 בהתחלה היו שרי מל"ח, ובהמשך מי שהקים את התשתית של
26 המטה, היה מוני עמרדור, שהיה בהחלט חלוץ בהרבה תחומים
27 בתחום בטחון ישראל, ממקימי רפא"ל, אין צורך להסביר על
28 האיש היקר והחשוב הזה, והוא למעשה הקים את הדבר הזה,
29 את המנגנון הזה ב-'65, . . .

- 1 י. דרור: . . .
- 2 א. בן עמי: . . .
- 3 ר. גביזון: אתה בתפקיד כמה זמן?
- 4 א. בן עמי: אני בתפקיד כראש מל"ח 9 שנים. 10 שנים במשרד הבטחון.
- 5 אני למעשה הובאתי לתפקיד ע"י שר הבטחון דאז איציק
- 6 מרדכי. הייתי מפקד עורף מרכז לפני הקמת פיקוד העורף,
- 7 במלחמת המפרץ הראשונה. לאחר מכן הייתי ראש מטה פיקוד
- 8 העורף הראשון, עסקתי בתהליכי ההקמה הראשונים של
- 9 פיקוד העורף, יחד עם אלוף פיקוד העורף הראשון זאב ליבנה,
- 10 וחזרתי חזרה למערכת, לא לצבא כמובן, השתחררתי ב-95'
- 11 וב-96' למעשה הובאתי חזרה, או חזרתי למשרד הבטחון
- 12 כראש מל"ח. כמינוי מקצועי, אני חושב, אין הנחתום מעיד על
- 13 עיסתו, אבל יש לי בהחלט ידע נרחב כתוצאה מהשנים
- 14 שעסקתי בפעילות החרום בעורף, המערכת היא מאד מורכבת
- 15 ומסובכת, וחלק מהדברים שאנחנו היום מתמודדים אתם,
- 16 נובעים כתוצאה מחוסר הבנה. לא הייתי רוצה לקרוא לזה
- 17 בורות, אבל חוסר הבנה כתוצאה מהרבה מאד מרכיבים
- 18 ומשתנים בתוך התחום הזה, בין אם זה התחומים המשפטיים
- 19 ובין אם זה תחומים ארגוניים, ואני אשמח בהמשך אם תהיו
- 20 מעוניינים להרחיב בעניין הזה.
- 21 י. דרור: מה הרקע ההשכלתי שלך?
- 22 א. בן עמי: אני PM מאוניברסיטת NEWYORK UNIVERSITY ויש
- 23 לי תואר שני במנהל עסקים מ-long island university ויש
- 24 לי תואר שני במדעי המדינה מאוניברסיטת חיפה. עד כאן
- 25 הרקע האקדמי עם התארים. הייתי אומר לגבי מל"ח שאחד
- 26 הדברים המהותיים בארגון הזה, או בגוף המטה הזה וברציונל
- 27 שכבר ציינתי אותו, של יצירת מחסור במשק, זו קביעת סדרי
- 28 עדיפויות וכשאני הגעתי לתפקיד, הדבר הראשון שעשיתי, זה
- 29 לימדו אותי חלק, או לפחות מנחם שיושב כאן, חלק

- 1 מהעיסוקים בצבא מלמדים אותך כל דבר להחליט או לקבע
2 בארגון שאתה מגיע, מה המטרה, מה היעדים, מה התפקידים.
3 כל עוד אין לך את הדבר הזה מסודר, אתה בעצם לא יודע, או
4 הארגון שלך נמצא באנרכיה. וכשהגעתי, היתה רק החלטת
5 ממשלה שאמנם מפורטת מאד עם וועדות המל"ח ואני מיד
6 אציין. החלטתי לקחת את החלטת הממשלה ולגזור ממנה מה
7 המטרה ומה היעדים של הארגון.
8 ברשותכם, כדי לקצר, אומר: המטרה היא שמערך המל"ח
9 יפעל לאספקת מוצרים ושרותים חיוניים הדרושים לקיום
10 האוכלוסיה למשק, ולתמיכה במאמץ המלחמתי במצבי חרום
11 שונים. זאת המטרה, ושלושה יעדים נגזרים מתוך החלטת
12 הממשלה: 1. הכנת מערך מפעלים חיוניים ומלאי חרום על
13 מנת להבטיח אספקת המוצרים החיוניים, תוך מגמה לצמצום
14 הנזקים הכלכליים למשק המדינה.
15 דבר שני, הכנת הרשויות המקומיות להתמודדות עם מצבי
16 חרום, והדבר השלישי שהוא לא נובע ישירות מהחלטת
17 הממשלה, אבל זה צורך שעלה תוך כדי, וקבעתי אותו
18 כהיערכות לקליטת אוכלוסיה מפונה. אלה שלושת הדברים.
19 כב' השופט: זה מה שרציתי לשאול, הדאגה לרווחת האוכלוסיה נופל בין
20 פס"ח לבין מל"ח?
21 א.בן עמי: לא. לא נופל, אלא פס"ח היא אחת הרשויות הייעודיות של
22 מל"ח.
23 כב' השופט: אבל לא ברווחה כללית או אני טועה?
24 א. בן עמי: לא ברווחה כללית, אתה צודק, זה רק בנושא קליטת האנשים
25 במקומות קליטה. צריך לבוא ולומר, ואולי הייתי צריך
26 להקדים את זה, שהתפישה של הקמת המערך הזה והחלטת
27 הממשלה הבסיסית אומרת שאחריות היא בלעדית של כל
28 משרד ממשלתי וכל רשות מקומית במדינת ישראל להיערכות
29 שלה לחרום. ז"א האחריות היא שלהם מא' עד ת'.

- 1 מ. עינן : וזה משנת 2000?
- 2 א. בן עמי : לא, זה מ-1986, זה גם היה בתפישה של דוד בן גוריון, אבל
- 3 אז עוד לא היתה החלטת ממשלה כזאת מלאה. אבל זה מ-65'
- 4 כבר בוודאי, מהתקופה שמוני עשה. התפישה אומרת כל גוף
- 5 כזה אחראי, התפקיד של המערך so call או גוף המטה
- 6 המתאם בראשותו של שר הבטחון, הוא לתאם את המערכת
- 7 הזאת, להנחות אותה, עיקר העבודה דרך אגב, היא בשגרה,
- 8 90 אחוז מהעבודה. וצריך להכין, לתרגל, לאמן, לתת כלים,
- 9 להסביר להם איך להתמודד, האחריות היא שלהם. וזה מה
- 10 שעומד מאחורי התפישה. אני אח"כ אנתח מה שקרה לנו
- 11 במלחמה האחרונה, אבל אני רוצה קודם כל להסביר את
- 12 המהות של מל"ח.
- 13 כב' השופט : בתפישה אין רשות או מטה מרכזי לרווחת האוכלוסיה בחרום
- 14 א. בן עמי : נכון, ופה נגעת בנקודה מאד מעניינת, מכיוון שאחד – אני לא
- 15 רוצה להגיד ספינים תקשורתיים, אבל חוסר הבנה בקרב
- 16 הרבה מאד אנשים בדרגים השונים, שתפשו את מערך מל"ח
- 17 כגוף מתאם לאומי של המדינה כולה, כולל הרווחה, כולל
- 18 פסיכולוגיה, כל התחומים בעצם, תרבות ובידור וספרט וכו',
- 19 דבר שלא היה ולא נברא. לקח לי זמן ואני וותיק קרבות, לקח
- 20 לי זמן להפנים את הדבר הזה או להבין איפה באמת הבעיה
- 21 שהתחילה לאורך כל המלחמה, אמרתי, אני יכול להסביר
- 22 שאין לי אחות, ז"א אני צריך להסביר למה מל"ח לא הופעל
- 23 כל הזמן, ועד שהבנתי מה הסיבה לכך, ואני מוסיף פה כמה –
- 24 ר. גביזון : יש באפיון של המטרה משהו שנותן בסיס להשערה הזאת,
- 25 מפני שהוא אומר אספקת מוצרים ושרותים חיוניים הדרושים
- 26 לאוכלוסיה. כאילו יש פה במטרה, להבדיל מהיעדים שהם
- 27 יותר ספציפיים, יש פה איזו תפישה יותר כוללת.
- 28 א. בן עמי : יכול להיות. יכול להיות שיש תפישה, ואני חוזר להחלטת
- 29 הממשלה. והחלטת הממשלה, כשאני הופך אותה מכל

- 1 הכיוונים, היא לצערי, אני אומר, אני אמרתי דרך אגב לח"כ
2 עמי איילון, שאני מאד גאה על זה, שמל"ח הוא על המפה מצד
3 אחד, ומצד שני, שהוא חשב שאני הגוף המתכנן הלאומי, ואני
4 בעצם הייתי צריך להכנס לפעולה מיד, ואז הכל היה נראה
5 יותר טוב בעורף. עם כל הכבוד, זה עדיין לא תפקידו של
6 מל"ח, וכדי שמל"ח, דרך אגב, יוכל לעשות את זה, הוא זקוק
7 להרבה יותר כלים. לא רק כלים חוקיים, הוא זקוק גם
8 לתקציבים, מה שאין לו, דרך אגב, והוא זקוק גם לתוספת
9 אנשים. כל המטה שלי, הוא 8 אנשים במטה הארצי ובסה"כ
10 25 אנשים עובדי משרד הבטחון. שזה המטה, הלבה המרכזית
11 ואני מיד אפרט את המבנה הארגוני של הדבר הזה.
12 עכשיו, אפרופו השאלה של פרופ' יחזקאל דרור על הנושא של
13 פס"ח. הוא קשור לחלוקה, ופה יש ישות משפטית. רשויות
14 ייעודיות, זו בעצם ישות משפטית שמאפשרת, כלי שמאפשר
15 למעשה למערך שלנו לעבוד ולהכין את המערכת בצורה טובה,
16 כי מנכ"ל משרד, לדוגמא, מנכ"ל משרד התשתיות, אמנם הוא
17 אחראי על המשרד שלו ועל כל שלוחותיו, שהוא מתפקד גם
18 בחרום והוא צריך לעשות את ההכנות בהתאם, אבל יש לו
19 במשרד גם את מנהל הדלק, ויש לו גם את חברת חשמל, ויש
20 לו גם את המים, ולכן קבעו שמים זו רשות ייעודית, וחשמל
21 זה רשות ייעודית, וזאת השיטה שבה אנחנו עובדים.
22 במשרד הפנים קבעו שיש את הרשות הייעודית פס"ח, שדרך
23 אגב ראשי התיבות הן אנכרוניסטים, הם כבר לא רלוונטיים,
24 כי בזמנו זה היה פיננוי סעד וחללים. מה שנשאר מזה בעצם זה
25 קליטה וחללים. כי הפיננוי בעצם עבר למערכות הצבא מצד
26 אחד, או פיקוד העורף או משטרת ישראל או על פי החלטות
27 ממשלה.
- 28 כב' השופט: מושג הסעד נעלם.

- 1 א. בן עמי : מושג הסעד נעלם, נכון. נעלם לחלוטין, חלקו עבר למשרד
 2 הרווחה בצורה כזאת או אחרת, אבל בוודאי שהוא לא קיים.
 3 והרשות הייעודית הזאת היא אחת מ-24 רשויות ייעודיות של
 4 מל"ח שאנחנו עובדים אתם בשגרה, מפעילים אותם בתרגילים
 5 וכו'.
- 6 ר. גביזון : היא יושבת איפה, הפס"ח?
 7 א. בן עמי : פס"ח הוא במשרד הפנים, אני אגע בנושא משרד הפנים, זה
 8 נושא בעייתי מאד מעניין בפני עצמו, וחבל שהגענו למצב
 9 הזה, אבל משרד הפנים בכלל בתהליך, בשנים האחרונות,
 10 לדאבוני הרב, מתנתק מהאחריות שלו לחרום. והוא רואה את
 11 עצמו אמנם כאחראי על הרשויות המקומיות, כי הוא אחראי
 12 על התקציב, והשוט היחידי שיש למשרד ממשלתי מול רשויות
 13 מקומיות זה משרד הפנים. הוא יכול לעצור להם את התקציב.
 14 הוא לא עושה את זה אף פעם, אבל הוא שולט על התקציב.
 15 מצד אחד הוא מדבר על עצמאות, מצד שני הוא עדיין ריכוזי,
 16 אבל הוא מתנתק. ואיך אני יודע שהוא מתנתק? הוא הפסיק
 17 לי תקציבים, אני אוכל לפרט אם תרצו, בהמשך, ויותר מזה
 18 יש לו הצעה לתקן את חוק העיריות כשבחוק הזה הוא בא
 19 ומוציא ומרוקן מתוכן את כל מה שהיה בנושא חרום לדוגמא,
 20 חוק העיריות מחייב את ראש העיר, להקים וועדת מל"ח
 21 מקומית. זה לא נתון לשיקול דעתו הפוליטי, כמו הוועדות
 22 האחרות. והחוק, הטיוטה להצעת החוק החדשה, מדברת על
 23 כך שלא מחייבים יותר את ראש העיר להקים את וועדת
 24 המל"ח המקומית, אלא זה יהיה נתון להחלטתו של ראש
 25 העיר. אני יודע הרי מה יקרה.
- 26 י. דרור : ...
 27 א. בן עמי : ...
 28 י. דרור : ...

- 1 א. בן עמי: . . . לאוצר יש את כל הסמכויות בנושא הכספי, האחריות היא
 2 על משרדי הממשלה. ועל הרשויות המקומיות, דרך אגב,
 3 רשויות מקומיות זה בחוק, משרדי הממשלה בחלק מהדברים
 4 זה החלטות ממשלה ובחלק מהדברים זה חוקים או תקנות
 5 כאלה ואחרות. אז זה לגבי הנושא של הרשויות. עכשיו, איך
 6 העסק הזה בנוי מלמעלה למטה? יש את וועדת המל"ח
 7 העליונה, בראשה עומד שר הבטחון. אני ממלא מקומו,
 8 בוועדה הזאת נמצאים המנכ"לים של משרדי הממשלה, נציג
 9 בכיר בדרך כלל זה ראש אג"ת או ראש אג"מ משטרת ישראל,
 10 מנכ"ל השלטון המקומי, מנכ"ל המועצות האזוריות, מנכ"ל
 11 הסוכנות היהודית, בהמשך הוספנו גם את אלוף פיקוד העורף
 12 וכמובן נציג צה"ל שבדרך כלל זה ראש אג"ת או סגנו.
- 13 מ. עינן: מתי הוא התאסף בפעם האחרונה הגוף הזה?
 14 א. בן עמי: הגוף הזה כינסנו אותו פעם אחרונה במלחמה, ב-24 לחודש,
 15 שמענו סקירות בוועדה הזאת, ולמעשה שם גם הבנו שאין
 16 צורך להפעיל את מל"ח, בוודאי לא בשלב הזה. אני גם דרך
 17 אגב, המלצתי לשר הבטחון לאורך כל הדרך, כחות דעת
 18 מקצועית, שאני לא רואה שום סיבה להפעיל את מל"ח.
 19 הפעלת מל"ח, תקופת ההפעלה של מל"ח על פי החלטת
 20 הממשלה, לא נותנת לנו שום דבר, לאור זה שהוא הכריז מצב
 21 מיוחד בעורף ב-15 לחודש.
- 22 מ. עינן: בגלל שהוא הכריז.
 23 א. בן עמי: כן. ז"א אם הוא לא היה מכריז על מצב מיוחד בעורף, הייתי
 24 צריך להפעיל תקופת הפעלה רק בגלל המנגנון של צווי
 25 הריתוק. אבל אולי ברשותכם את הסוגיה הזאת נשאר, אלא
 26 אם כן כל המבנה של המערך ברור.
- 27 י. דרור: תסביר על המבנה, ואח"כ נכנס לשאלות של המלחמה
 28 הספציפית.

- 1 א. בן עמי : או.קי. אני אמשיך עם המבנה. וועדת מל"ח העליונה,
 2 מתחתיה יש את המטה הארצי, שהוא מוצא לפועל את
 3 החלטות וועדת מל"ח העליונה ועושה את העבודה השוטפת.
 4 יש לנו שלוש וועדות פיקודיות, צפון, מרכז ודרום, ועוד 11
 5 וועדות מחוזיות. אחת מילואים באילת ו-10 וועדות, ארבע
 6 בצפון, ארבע במרכז, ושתיים בדרום. אלה הוועדות. הוועדות
 7 האלה מורכבת כולן או מכילות בתוכן לא תמיד מלא, זה תלוי
 8 בחלוקה, כי משרדי הממשלה לא חופפים בחלוקה
 9 הגיאוגרפית במדינת ישראל, יש חלק שעובדים עם ארבעה
 10 מחוזות, יש כאלה שעובדים עם מרחבים, ז"א אין חפיפה.
- 11 י. דרור : רק לידיעת חברי הוועדה, במספר וועדות ממשלתיות שניסו
 12 לאחד אזורים זה ארבע חמש וועדות, אף אחת, כולן
 13 המליצו, לא נעשה.
- 14 א. בן עמי : נכון. נכון מאד, רק דעתי האישית, דרך אגב, אני לא רואה
 15 בזה דבר עקרוני. יש לי וויכוח עם הרבה מאד אנשים, כי אני
 16 כמערכת מתאמת, אני אומר : אז אני אתאם עוד כמה גורמים.
 17 לא בזה, אני לא רואה בזה את הבעיה. היו לי שיחות בזמנו
 18 עם רפול ז"ל, כשהיה שר החקלאות, למה לא מבצעים את
 19 החלטת הממשלה שהיתה לעבור כולם לששה מחוזות. הוא
 20 אמר לי : מי שהכיר את רפול, עזוב, מה, השתגעו? אני צריך
 21 מחוז חקלאות בתל אביב? אין חקלאות יותר. אני צריך
 22 בחיפה? אני בקושי צריך שלושה מחוזות. אז מה הם רוצים
 23 עכשיו, שאני אהיה עם כולם יחד ששה או חמישה לצורך
 24 העניין? זו רק דוגמא שזכורה לי, כי בזמנו די נכנסתי לעניין
 25 הזה, לבדוק את הנושא, והגעתי למסקנה שזאת לא הבעיה
 26 שלנו. אבל יכול להיות שזו דעתי האישית.
- 27 בכל מקרה, המחוזות שלנו בצפון, וכל וועדה מחוזית או
 28 וועדה פיקודית יש לה את הנציגים ממשרדי הממשלה או
 29 מהרשויות הייעודיות ברמה שלהם, ובצפון יש לנו וועדת

- 1 מל"ח גליל מזרחי, וועדת מל"ח גליל מערבי, וועדת מל"ח
 2 תבור וועדת מל"ח חיפה, במרכז יש לנו את השרון, דן ויש לנו
 3 את ירושלים ואילון, ובדרום יש לנו את באר שבע ולכיש
 4 ואילת מילואים.
 5 מי שעושה את העבודה כל השנים בשגרה, זה הרמ"תים שלי,
 6 יש לי רמ"ת מחוזי אחד לכל מחוז כזה, לכל אחד מהם יש 20-
 7 30 רשויות מקומיות, ותפקידו בחיים ללכת לבדוק אותם,
 8 לסייע להם לעשות תרגילים, להנחות אותם וזה התפקיד שלו.
 9 במקרה הטוב יש לו חיילת שעוזרת לו, או רכב של המשרד,
 10 במקרה הלא טוב אז אין לו, יש לו רכב שלו, וזהו. יש לי
 11 בנוסף כ-600 פחות או יותר אנשי מילואים, שאותם אנחנו
 12 מגייסים למרכזי ההפעלה, ברמה המחוזית, ברמה הפיקודית,
 13 או במרכז ההפעלה הארצי, בהתאם לצורך, ואם אנחנו
 14 חושבים שיש צורך לבצע תקופת הפעלה של מל"ח, כי גם בלי
 15 תקופת הפעלה של מל"ח, אנחנו מגייסים חלק מהמילואים,
 16 לא רק בתרגילים, אלא גייסנו גם במלחמה הנוכחית.
 17 ר. גביזון: בשביל לעשות תקופת הפעלה, מי צריך להחליט מה?
 18 א. בן עמי: ההמלצה היא של שר הבטחון לממשלה, והממשלה צריכה
 19 להחליט, אחד הדברים המעניינים, ושאני טוען כבר הרבה
 20 שנים, ולא ראיתי בזה שום דבר מיוחד במלחמה הנוכחית,
 21 שאין הבדל בעצם בין תקופת הפעלה של מל"ח לבין העבודה
 22 של מל"ח בשגרה. ז"א מבחינה זאת הייתי אומר, מעבר כמעט
 23 מלא בין שגרה לבין תקופת הפעלה, למעט מבחינה משפטית
 24 שני דברים.
 25 כב' השופט: זה מה שרציתי לשאול אותך. יש מצב מיוחד, יש מצב חרום
 26 ויש מצב מלחמה, יש לזה השלכות משפטיות שונות אני מניח,
 27 העובדה שהפעילו או לא הפעילו את מל"ח, מהן ההשלכות
 28 המשפטיות? הרי ההגיון הפשוט, אם אני מתעלם מההשלכות
 29 המשפטיות, אז יש מלחמה, או בשלב כמו שהיתה כאן, והדבר

- 1 המתבקש הוא ששר הבטחון יכריז שמפעילים את מל"ח,
 2 ומל"ח יעשה את הפעולות שהוא רגיל, כפי שהסברת לנו מה
 3 התפקידים ואיך הוא בנוי וכל המערך שכבר מוכן, ורק
 4 צריכים להפעיל אותו. יש כנראה משהו מאחורי העובדה שלא
 5 הפעילו את מל"ח, משהו כלכלי או אחר? תסביר לנו מה טמון
 6 מאחורי זה.
- 7 א. בן עמי: כבי' השופט, הייתי אומר כך: קודם כל אני לא יודע. . . אבל
 8 מכיוון שאני עוסק בזה הרבה שנים, למדתי לעומק את
 9 העניין. אני לא נכנס לסוגיה הזאת, מכיוון שאני לא בטוח אם
 10 זה נכון, אבל יכול להיות שזה נכון, אני תמיד למדתי
 11 וההמלצות שלי תמיד היו, ככה חינכו אותי, ענייני ומעשי.
 12 ז"א ככה בחנתי. האם אני צריך את תקופת ההפעלה של מל"ח
 13 באופן ענייני ומעשי, לתפקד ולתת דלתא למדינת ישראל, יותר
 14 טובה, אם לא הייתי ממליץ לתקופת הפעלה. ככה בחנתי את
 15 העניין. עכשיו, כשבחנתי את העניין, אמרתי כך: ראשית,
 16 שכנענו והמלצנו לשר הבטחון להפעיל מצב מיוחד בעורף ב-15
 17 לחודש. מצב מיוחד בעורף, דרך אגב, הרציונל של הקמתו,
 18 ואני הייתי ממקימי הניסוחים גם המשפטיים של מצב מיוחד
 19 בעורף ב-96', כדאי אולי להבין את הסוגיה הזאת, ואז יהיה
 20 יותר קל להבין את המשך.
- 21 ר. גביזון: זה נמצא באיזה חוק? אם אתה יודע. ההכרזה על מצב מיוחד
 22 בעורף?
- 23 א. בן עמי: זה תיקון מס. 9 לחוק ההתגוננות האזרחית. . .
 24 י. דרור: . . .
- 25 א. בן עמי: מערכת הבטחון הבינה שיש בעיה בנושא האכיפה. כי כשהם
 26 אמרו לאנשים. . . להכנס למקלטים, מבחינה משפטית זו
 27 היתה המלצה בלבד. זה לא היה בתוקף חוק, ואז באנו
 28 ואמרנו: אנחנו נכריז על מצב מיוחד, נכניס תוספת, שזה לא
 29 היה בחוק ההתגוננות האזרחית, רק התיקון הזה, שהוא

- 1 יאפשר, אם נכריז על מצב כזה בגזרה מוגבלת, לתת יכולת
- 2 אכיפה חוקית לצבא, למשטרה, קבעו שם רמת אלופים בצבא
- 3 או בפיקוד העורף, נדמה לי גם נציבים ממשטרת ישראל, או
- 4 אנשים מטעמם, הגבילו את זה יותר מדברים אחרים, אבל זה
- 5 אפשר מבחינה חוקית שאם בא אלוף פיקוד העורף או אלוף
- 6 פיקוד צפון ואומר לאנשים: תכנסו עכשיו למקלטים, אז זה
- 7 מעוגן בחוק. נקודה. זה לא על תקן המלצה, אם אתה לא
- 8 עושה את זה, אתה עברת על החוק.
- 9 ח. נדל: אבל להכריז על מצב מיוחד בעורף זה היה שר הבטחון מכריז.
- 10 ר. גביזון: באישור הממשלה.
- 11 א. בן עמי: הוא רשאי להכריז על זה ל-48 שעות ראשונות, לאחר מכן זה
- 12 עובר לאישור הקבינט, יש פה פרוצדורה שלמה, אני יכול
- 13 להקריא ברשותכם, אם תרצו, בהמשך או להשאיר לכם את
- 14 הדבר הזה. הבאתי לפה את המצב המיוחד בעורף. עכשיו, דבר
- 15 שני שהבנו, הלכנו לתקופת ההפעלה של מל"ח.
- 16 ר. גביזון: אני רוצה להבין.
- 17 א. בן עמי: א.ו.ק.י. עברנו לתקופת ההפעלה של מל"ח, ובתקופת ההפעלה
- 18 של מל"ח בדקנו וראינו שיש באמת רק שני כלים חוקיים
- 19 שתקופת ההפעלה של מל"ח מאפשרת למל"ח. אחד זה צווי
- 20 הריתוק, ששר העבודה מחליט בהתייעצות עם שר הבטחון, על
- 21 פי חוק שרות העבודה, זה כלי אחד שיש לנו בתקופת ההפעלה.
- 22 הכלי השני, שמאפשר לוועדת המל"ח העליונה לאכוף את
- 23 רצונה על משרדי הממשלה, נובע מתוקף החלטה נוספת שצריך
- 24 להחליט על תקנות מגרה, תקנות חרום כאלה ואחרות. כך
- 25 שלמעשה הכלי היחידי החוקי שיש לי בתקופת הפעלה של
- 26 מל"ח, זה חוק שרות העבודה צווי הריתוק, ואז באנו ואמרנו,
- 27 ניקח את הדבר הזה, נשים אותו בהפעלה של מצב מיוחד
- 28 בעורף, וניתן את הכלי שהוא אחד הכלים החשובים של משק
- 29 לשעת חרום במצב מיוחד בעורף, שזה ריתוק, כלי לרתק

- 1 אנשים שמאפשר לנו בעצם לקיים את היעד האמצעי שלנו,
 2 שאמרתי, או הראשון שלנו, את היעד הראשון שלנו, להבטיח
 3 אספקת מוצרים חיוניים תוך מגמה לצמצום הנזקים
 4 הכלכליים למשק המדינה. את הכלי הזה קיבלתי בעצם ב-15
 5 לחודש, כששר הבטחון הפעיל את המצב המיוחד בעורף.
 6 ואמרתי, זה מבחינתי במצב של הצפון במלחמה הזאת, מספק
 7 אותי, עונה לי על הצרכים.
- 8 ר. גביזון: אבל לא היה מצב שבו חלק מתושבי הצפון שהיו אמורים
 9 להיות מרותקים נעלמו ואז, אם היית יכול לגייס מילואים
 10 לפי הפעלה מלאה, היית יכול לעמוד יותר טוב באספקת
 11 השרותים?
- 12 א. בן עמי: קודם כל לא היתה לי בעיה כזאת, ותכף אני אתייחס לנושא
 13 גיוס המילואים, נקודה מאד מעניינת.
- 14 ר. גביזון: היו שרותים בתקופה?
 15 א. בן עמי: תכף אני אגע, בוודאי היו שרותים, בגדול, הייתי אומר, לא
 16 היתה בעיה של מחסור, לא במזון, לא במים, לא בחשמל, אני
 17 מסתכל על מל"ח. תפקידי לדאוג שבחנויות ובסופרמרקטים
 18 יהיה מזון. נקודה. אני לא אמור לדאוג לאזרח הבודד. תכף
 19 נדבר על האזרח הבודד. למה לא? כי האזרח הבודד הוא יש לו
 20 כסף כזה או אחר, הוא הולך, יוצא מביתו ומקבל שרותים
 21 מהמדינה. אני רק צריך לדאוג שהמדינה או מל"ח לצורך
 22 העניין, המשק, מאפשר לשרותים האלה להמשיך לעבוד.
- 23 י. דרור: נו, טוב, זה הגדרת מל"ח, להסדיר אספקת שרותים לרווחת
 24 הפרט.
- 25 ר. גביזון: אבל אם אין לו כסף לקנות את השרותים זה לא אתה. ומי
 26 זה?
- 27 א. בן עמי: זה לא אני. זה הרשות המקומית. אני גם כדי לעשות סדר
 28 בעניין הזה, להבין את זה יותר טוב, הייתי אומר, קודם כל
 29 הבאתי לכם גם משהו כדי לפשט את זה. אבל יש הגדרה בחוק

- 1 העיריות, כולל גם משרד הפנים הגדיר את זה כבר מספר
 2 פעמים, מה ההגדרה של הרשות המקומית. מבחינת האחריות.
 3 ואני מקריא מנוהל שלנו: הרשות המקומית אחראית בתחום
 4 שיפוטה באמצעות וועדת המל"ח המקומית, לבצע את
 5 המשימות הדרושות לאבטחת האספקה והשרותים החיוניים
 6 לאוכלוסיה, לטיפול באוכלוסיה ולמתן שרותי סעד ופינוי על
 7 פי הוראת החוק, בהתאם לתוכניות שקבעה הרשות המקומית
 8 ולתוכניות משרדי הממשלה והרשויות הייעודיות שאושרו ע"י
 9 וועדת המל"ח העליונה. ז"א אין חילוקי דעות דרך אגב, מכל
 10 הגורמים, שהתשתית הבסיסית לטיפול באוכלוסיה, זה
 11 הרשות המקומית, נקודה. ואחריותה מבחינה זאת זה חוק, זה
 12 אפילו לא החלטת ממשלה, זה חוק שגובר על החלטות
 13 ממשלה.
- 14 ר. גביזון: אבל בהתאם לתוכניות שמגובשות על ידיכם. מה שקראת לנו
 15 הרגע, אומר שזה בהתאם לתוכניות שמגובשות ותלויות
 16 ברשויות הייעודיות במשרדי הממשלה. ז"א הם לא אמורים
 17 לטפל בזה single hand
- 18 א. בן עמי: הם צריכים לוודא את זה, חלק באמצעות סיוע של משרדי
 19 הממשלה, כל אחד בתחומו. אבל משרדי הממשלה לא בנויים
 20 לספק לדוגמא, תכף נדבר על הפרעות, הרי בשגרה המערכת
 21 עובדת. עכשיו, ניגע מה גורם לשבש את החיים של הדבר הזה.
 22 או את המרקם הזה.
- 23 כב' השופט: איך זה שמשרד הרווחה הוא לא ישות ייעודית?
 24 א. בן עמי: זו שאלה טובה. קודם כל אני הייתי יכול בכלל לא להתעסק
 25 עם משרד הרווחה, כי מבחינת החלטת הממשלה הייתי יכול –
 26 כב' השופט: הרשויות המקומיות הרי צריכות להיעזר במשרד הרווחה.
 27 א. בן עמי: משרד הרווחה עד היום לא הסכים להיות רשות ייעודית של
 28 מל"ח. נקודה. הוא לא רצה לקבל אחריות. אני ניסיתי
 29 להסביר, ואני מדבר על תקופה של עשר שנים.

- 1 י. דרור: אבל יש מסמכים מתועדים. אתה מציע שהם יהיו רשות והם
- 2 סרבו, או שזה הכל דיבורים בע"פ?
- 3 א. בן עמי: יש מסמכים מתועדים.
- 4 י. דרור: ואתה תוכל לאשר ולהעביר מסמכים?
- 5 א. בן עמי: כן, אני אוכל להעביר לכם את החומר, יש התכתבויות.
- 6 י. דרור: בין השאר, אם זה התכתבות בין היו"ר על הצעה קונקרטי
- 7 שמשרד הרווחה יקבל את האחריות וסרבו לקבל את זה.
- 8 א. בן עמי: או.ק.י. אני אמצא את החומר, אני לא יודע כמה אחורה אני
- 9 יכול ללכת, אני יודע שלפחות בשנים האחרונות יש לי
- 10 תכתובת די טריה, כולל גם בקשות לעניין הזה. היתה לי
- 11 פגישה לא מזמן, עם משה, מנכ"ל משרד הרווחה הנוכחי,
- 12 והוא הבטיח לי שהוא יקים וועדה לבחון את הנושא הזה.
- 13 הסברתי לו את החשיבות העליונה של הדבר הזה.
- 14 י. דרור: וזה אחרי מלחמת לבנון?
- 15 א. בן עמי: אחרי המלחמה הסברתי לו, יכול להיות שאפילו גם לפני
- 16 המלחמה לו אישית. . . אמרתי להם: חברה, אני לא רוצה
- 17 שתהיו אחראים על רווחת התושבים, תהיו הרשות הייעודית
- 18 המקצועית לנושא רווחה, זה מספיק לי. תהיו, תרכזו לי את
- 19 כל התחום הזה מבחינה מקצועית, אז זה יכול להיות
- 20 שהוועדה של המנכ"ל תשתכנע ותחליט בעניין. ונחזור רגע
- 21 לנושא של הרשויות המקומיות. זה נושא מאד מורכב ומעניין.
- 22 קודם כל האחריות היא ידועה, וועדות המל"ח קיימות והן
- 23 צריכות לדאוג, וכך אנחנו מלמדים אותם ומתרגלים אותם.
- 24 כב' השופט: סליחה, הפעלת וועדות המל"ח בעיריות, ברשויות המקומיות,
- 25 תלויה בהכרזת מצב מיוחד או שלא?
- 26 א. בן עמי: לא. לא תלויה. לא תלויה לא בתקופת ההפעלה של מל"ח ולא
- 27 תלויה גם לא במצב מיוחד. אני אתן לך כמה דוגמאות.
- 28 כב' השופט: ז"א אוטומטית כשיש מצב חרום –

- 1 א. בן עמי : כן. מה זה אוטומטית? יש ראשי ערים, דרך אגב, שהם
2 מחליטים שהמצב הוא לא כזה, שהם לא רוצים לכנס את
3 וועדת המל"ח.
- 4 כב' השופט : כל רשות מחליטה לעצמה?
- 5 א. בן עמי : ההנחיה שלנו היא, אפילו אם יש פיגוע אוטובוס, או כשהיו
6 כל המבצעים של ענבי זעם, דין וחשבון וכו', חייבנו אותם
7 להקים, אמרנו להם : זה כלי. זה כלי עבודה.
- 8 כב' השופט : אתה יכול לחייב אותם או שהם עושים בכוח עצמם?
- 9 א. בן עמי : אני לא יכול לחייב אותם. קודם כל אני לא יכול לחייב אותם,
10 אני לא יכול לחייב את הרשויות המקומיות בכלום. כי קודם
11 כל אני קיים בהחלטת ממשלה, המנדט שלהם הוא בחוק
12 העיריות. עכשיו, זה חלק מהבעייתיות שפרופ' דרור העלה פה.
13 זה אחד התסכולים הגדולים שלי כראש מל"ח ושל האנשים
14 שלנו, ואגב, רובם הם אכס אנשי צבא לשעבר, שבעצם אין לי
15 יכולת אכיפה חוקית. לא רק על הרשויות המקומיות, גם לא
16 על משרדי הממשלה. אבל יכול להיות שזה היה בחלק
17 מהרציונל של החלטת ממשלה על מל"ח, כי משרדי הממשלה
18 לא רוצים איזה משרד שינהל להם את החיים.
- 19 ר. גביזון : ז"א כבאות ומים וכל הדברים האלה אוטונומיים. אתה עובד
20 מטה שאין לו בעצם כלים להפעיל את המערכת.
- 21 א. בן עמי : אין לי כלים, למעט הנחיות, תאום. אני אתן לך דוגמא : אני
22 ניסיתי לפני כמה שנים, הרמתי ידיים, בתחילת דרכי, רציתי
23 להעביר חוק מל"ח. אמרתי, זה לא יכול להיות. אני קיים
24 בהחלטת ממשלה, העיריות יש להן את חוק העיריות, חלק
25 מהמשרדים עובדים בחוקים ואני שצריך בעצם להנחות אותם,
26 ואני רוצה גם לאכוף לפעמים דברים, אני רוצה שיהיה לי
27 גיבוי חוקי. התחלנו לטפל בחוק מל"ח, ואני חידשתי את
28 הטיפול. כי קודמי ניסה ולא יצא מזה שום דבר. אמרתי : אתה
29 בטח לא היית מספיק, לא היתה לך מוטיבציה וכו', אני אעשה

- 1 את זה. שלוש שנים ניסחנו חוק מל"ח. עכשיו, כדי להביא חוק
 2 לממשלה או בכלל להניע חוק, צריך להגיע לקונצנזוס עם
 3 משרדי הממשלה. כל משרדי המשלה, ואני זוכר, עשינו אז
 4 עבודה עם צביה גרוס וכל המשפטנים של משרד הבטחון נתנו
 5 כתף לעניין, כולל לקחנו גם מבחוץ אנשים. משרדי הממשלה:
 6 אנחנו לא מוכנים שיהיה כתוב שאתה תנחה, אלא אתה רק
 7 תמליץ.
- 8 ח. נדל: תתאם ותרכז.
- 9 א. בן עמי: כן. כל מיני ניסוחים, ז"א בסוף אחרי כל ההתפשרויות עם
 10 משרדי הממשלה, שלא לדבר על משרד האוצר, שלא רצה
 11 בכלל, אין תקציבים ואין כלום, הסתכלתי על ההצעה,
 12 ואמרתי, אני זוכר, לצביה גרוס, אמרתי: בוא נרד מהעניין,
 13 למה זה יותר גרוע מהחלטת ממשלה. ז"א בהחלטת הממשלה
 14 יש לי, המונחים נותנים לי לכאורה, אולי במידה מסוימת
 15 למעשה יותר כוח. ירדתי מהעניין. אני לא שולל את הרציונל
 16 של החלטת הממשלה על מל"ח במובן הזה של התקציבים, כי
 17 על זה אפשר להתווכח. למשל, באו הרבה ואמרו לי: אתה
 18 צריך לרכז את כל תקציבי החרום אצלך, ואתה תחלק איך
 19 שאתה רוצה. אמרתי זאת אפשרות אחת. אפשרות שניה, שלכל
 20 אחד יהיה תקציב שלו ורק לי תהיה את הסמכות להגיד לו מה
 21 לעשות, אפרופו בזמנו, מי שזוכר, מנהל מקרקעי ישראל היתה
 22 החלטה להעביר למשרד רוה"מ, ואני אמרתי, המלצתי ככה,
 23 זה לא תפקידי, אבל אני במערכת, אמרתי שלדעתי, זה לא
 24 נכון שמשרד ראש הממשלה ייקח לעצמו את מנהל מקרקעי
 25 ישראל, כי אז הוא יהיה קודם כל הכתובת האחרונה, כולם
 26 יפנו אליו, דבר שני, הוא מאבד בעצם מהסמכות שלו כמשרד
 27 רוה"מ בנושא התאום והכל, הוא צריך להשאיר את זה, וגם
 28 את התקציבים שם, הוא צריך לשמר לו את היכולת להחליט
 29 על עדיפויות גם בנושא התקציבי. ז"א אני לא שולל לגמרי,

- 1 רק אני אומר, יש לנו בעיה אמיתית שלא קשורה למלחמה,
- 2 שאני מתמודד אתה כל השנים, ביכולת אכיפה, בעיקר בנושא
- 3 התקציב.
- 4 דרך אגב, אם אנחנו גולשים קצת ונוגעים בנושא התקציב, אני
- 5 רוצה רגע לחזור לרשויות המקומיות, כדי להיות בהיר שם
- 6 בנושא של ההפעלה של מל"ח, נושא התקציב, אחד הדברים
- 7 המעניינים שרק תקציבי המלאים האסטרטגיים מסומנים ע"י
- 8 האוצר. כל שאר תקציבי החרום הם במסגרת התקציבים
- 9 התפעוליים האפורים של המשרדים. לרשויות המקומיות אין
- 10 תקציב מסומן ע"י ממשלה שהוא תקציב החרום. הם מקבלים
- 11 חלק מהתקציבים ממשרד הפנים, מקבלים חלק פיקוד העורף.
- 12 זה גם כן משמש די גדול, אבל הבעיה היא, שראשי הערים
- 13 חלקם משתמשים עם התקציבים האלה שהם קיבלו, לא
- 14 לנושאי חרום, או אם יש להם בתקציב הכולל של העיר נושא
- 15 חרום, חלקם לצערי הרב, משתמשים עם זה לדברים אחרים,
- 16 כי ראש העיר רוצה להבחר, אז הוא עושה גינון, מקים דברים
- 17 אחרים, מתעסק בשוטף בדברים שייראו לציבור שהוא עושה
- 18 פעילות. את מי זה מעניין מקלטים, או דברים שקשורים
- 19 למחסני מל"ח או מחסני פס"ח, אנחנו מכירים את התופעה.
- 20 יש לנו בהחלט בעיה בעניין הזה, שמצד אחד, כפי שאמרתי
- 21 קודם אחריות – סמכות, מצד שני, אין תקציבים מוגדרים
- 22 מסומנים, שראש עיר לא יכול לשחק אתם והוא חייב לקחת
- 23 את זה ולהשתמש עם זה לתחום אחר.
- 24 ר. גביזון: תקציב החרום של הרשות המקומית מגיע כחלק מתקציב
- 25 הרשות המקומית מהאוצר?
- 26 א. בן עמי: אני חושב שדרך משרד הפנים. האוצר – משרד הפנים
- 27 והרשויות המקומיות.
- 28 ר. גביזון: ז"א זה חלק מההקצבה המרכזית. זה לא אמור להיות חלק
- 29 מהארנונות והשימושים הפנימיים, אלא זה משהו שניתן –

1 א. בן עמי : אני לא רוצה להטעות, אני לא בטוח, שווה בדיקה. אני יודע

2 שיש כ-15 מליון שקל שניתנו כל שנה ע"י משרד הפנים לטובת

3 הרשויות המקומיות, בנושא מרכיבי בטחון, נושא מל"ח, נושא

4 גידור ודברים כאלה. אבל זה מהבנתי בנוסף לתקציבים מתוך

5 התקציב של ראש העיר שהוא צריך, הוא אחראי גם על

6 החרום, אז שיחלק את התקציב בהתאם. זה בנוסף למה שהוא

7 צריך לעשות. למשל, אתן לכם דוגמא שאין לה שום –

8 מתודולוגית לצורך העניין: נגיד, משרד התמ"ת או משרד

9 התשתיות. אני במלאי החרום, ונגיד משרד התמ"ת אחראי על

10 מלאי המזון. במלאי המזון הוא לא יכול לשחק. למה? יש

11 תקציב. גם האוצר לא יכול לעשות משחקים. יש תקציב מוגדר

12 על מלאי מזון . . . של חודשיים, במדינת ישראל. אנחנו

13 מקיימים אחרי זה מעקב, התקציב הזה חייב ומסומן באוצר,

14 הוא מגיע למשרד התמ"ת וזהו. הם לא יכולים לקחת את זה

15 לשום דבר אחר, רק לנושא מלאי המזון. אותו הדבר במלאי

16 דלק, אותו הדבר במלאי תרופות, . . .

17 . . . כשאני בא למשרד התמ"ת ואומר להם: חברה, אני רוצה

18 שתעשו עכשיו תרחיש ייחוס לרעידות אדמה, כי אני הרי

19 העברתי החלטת ממשלה שמל"ח יכול להיות מופעל גם ע"י

20 הממשלה בנושא הזה, אז יש לי מתוקף זה, אני רוצה להחיל

21 אותם, צריך מנדט החלטת ממשלה להחיל אותם, או לסייע.

22 אני רוצה שתעשו תרגיל אחד בשנה, אני רוצה שתעשו כנסים,

23 אני רוצה שמרכז ההפעלה שלכם יהיה ממוגן – זה לא

24 אחריותי, תכף נדבר על פיקוד העורף, אבל שמרכז ההפעלה

25 שלכם יהיה לו קשר, יהיו לו עזרי מטה, יהיו לו אנשים שיהיו

26 מסוגלים לדעת מה לעשות בחרום, אז הוא אומר לי, יש לך

27 את המשרדים שאומרים: שמע, אין לנו כסף. אני אומר, מה

28 זה אין לכם כסף? אני הולך לאוצר והאוצר אומר: מתקציב

29 של כך וכך מיליארדים שיקצו כמה מליונים גם לנושא חרום.

- 1 זה חובתם. אתה רוצה שאני אסמן להם תקציב למרכזי
- 2 הבחירה? לא בא בחשבון. ז"א זה חוזר שבסופו של דבר,
- 3 עכשיו, אם נסתכל על זה, תמיד אני אומר, במלחמה הנוכחית,
- 4 בעצם ובכלל, אם כל הגופים היו עושים את מה שמוטל עליהם
- 5 על פי חוק, על פי החלטת ממשלה כזאת או אחרת, היינו
- 6 נראים הרבה יותר טוב, בלי שהיינו עושים מעבר לזה שום
- 7 דבר אחר.
- 8 אני רק רוצה להשלים לגבי הרשויות המקומיות. התחלנו
- 9 לדבר מה קורה כשהמצב משתבש כתוצאה מזה שיש טילים או
- 10 רקטות על העורף. ברגע שהעסק הזה משתבש, ומכניסים
- 11 אנשים למקלטים, ולא מאפשרים להם לצאת החוצה ולקנות
- 12 שרותים, או שהם מפחדים, נאמר, חלק מהם לצאת החוצה
- 13 ולקנות שרותים, מי שצריך לסייע להם במתן השרותים
- 14 למקלטים, זה הצבא ופיקוד העורף. כל אחד בתחום שלו.
- 15 הצבא על פי הפקודות הקיימות ומוכרות לאלוף מנחם עינן,
- 16 ופיקוד העורף על פי חוק ההתגוננות האזרחית ועל פי הנהלים
- 17 שקיימים ביני, בין מ"ח ובין פיקוד העורף, וגם על פי הנוהל
- 18 שקיים ביני לבין צה"ל. זאת התפישה, אני חושב שזו תפישה
- 19 נכונה. ואם עושים אותה גם בזמן, אז היא מורידה לחץ
- 20 מהתושבים, והיא לא מחליפה את הרשויות המקומיות, אלא
- 21 הצבא ופיקוד העורף מביאים כוחות מילואים, אפרופו לשאלה
- 22 של פרופ' גביזון, הצבא ופיקוד העורף מביאים אנשי
- 23 מילואים, שמים אותם ברשויות שנמצאות במצוקה. . .
- 24 י. דרור: כל זה בלי תרגול מראש.
- 25 א. בן עמי: לא, יש תרגול.
- 26 י. דרור: איזה? תרגול שגרתי?
- 27 א. בן עמי: לא מספיק שגרתי לטעמי, אבל תרגילים קיימים, הנהלים
- 28 קיימים דרך אגב, וזה בוצע, אם נסתכל על ההיסטוריה בענבי
- 29 זעם, בדין וחשבון, בלפיד איתן, גם במלחמה זה בוצע ע"י

- 1 פיקוד צפון. . . . פיקוד העורף זו סוגיה מעניינת בפני עצמה,
- 2 ואם תהיו מעוניינים, אני אשמח להתייחס לסוגיה הזאת של
- 3 פיקוד העורף, איפה אני מזהה את הבעיות במערכת הזאת.
- 4 ולכן, כשבעצם אפרופו תקופת הפעלה של מל"ח, למה לא
- 5 הפעילו את מל"ח? זה היה נוח לכל מיני אנשים, גם לרשויות
- 6 מקומיות.
- 7 דרך אגב, יש לנו 118 רשויות מקומיות בצפון, 90 אחוז מהן
- 8 תפקדו. חלקן הגדול עם וועדות מל"ח מקומיות וחלקן בלי.
- 9 חלקן גם אמרו שהתרגילים של מל"ח כל השנים, השיטה
- 10 והכלי הזה עזר להם. היו כעשר בעייתיות, מתוכן 3 קצת
- 11 יותר.
- 12 ח. נדל: . . .
- 13 א. בן עמי: . . .
- 14 י. דרור: . . .
- 15 א. בן עמי: . . . ותכף אני אדבר וארחיב את צווי הריתוק, אני אסביר
- 16 גם מה המשמעות של צווי הריתוק ואיך פעלנו. אנחנו הוצאנו
- 17 במלחמה הזאת למעלה מ-25 אלף צווי ריתוק. כדי להיות ,
- 18 נאמר כך, היו טענות למשל, שמל"ח לא היה קיים, צריך לפרק
- 19 את מל"ח, אתם זוכרים את כל הטענות,
- 20 י. דרור: מישהו הכין רשימה של כל ממלאי התפקידים בעיריות, שעזבו
- 21 את העיר בזמן החרום?
- 22 א. בן עמי: אני לא חושב שיש למישהו במדינת ישראל . . . בחלק
- 23 מהמקומות, ברוב המקומות העובדים עבדו ונשארו,
- 24 המשפחות עזבו וזה בסדר גמור . . .
- 25 י. דרור: אבל אתה אומר, היתה עזיבה משמעותית בחלק של הרשויות
- 26 המקומיות, של ממלאי תפקידים ופקידים של העירייה.
- 27 א. בן עמי: באותן עשר הרשויות הבעייתיות כן. אבל אני לא יודע אם זה
- 28 היה משמעותי . . . אני לא יכול להגיד לך, המילה משמעותית
- 29 היא מילה כבדה.

- 1 י. דרור: מבחינה אתית כל עזיבה כזאת היא בעייתית.
- 2 א. בן עמי: נכון. נכון.
- 3 י. דרור: לא ידוע לך אם מישהו בדק את זה, רשם את זה או עשה
- 4 משהו.
- 5 א. בן עמי: . . . ברשותך, אני ארחיב רגע על צווי הריתוק. אני אומר ,
- 6 אנחנו הוצאנו צווי ריתוק ל-23.806 עובדים, גויסו 227
- 7 מפעלים קיומיים, הפעלנו פעם ראשונה, דרך אגב, את הרשות
- 8 הפיננסית. \
- 9 ר. גביזון: מה זה?
- 10 א. בן עמי: הרשות הפיננסית זה גם כן מצב מאד מעניין, יש לנו במשרד
- 11 התמ"ת יש רשות מזון ויש רשות משכ"ל משק כללי. כל
- 12 השנים כשבדקתי את זה, התברר לי שבמשק כללי יש גם את
- 13 הבנקים. שרותי הבנקאות, ואמרתי: מה זה קשור לנושא
- 14 ייצור של מוצרים של משק כללי. אז אמרו לי, מכיוון שנשארו
- 15 לנו כל מיני ספחים שלא ידענו מה לעשות אתם בזמנו, אז
- 16 שמנו את זה במשק הכללי. אמרתי: הגיע הזמן, בואו נקים
- 17 רשות פיננסית בראשותו של נגיד בנק ישראל, והצלחתי
- 18 להעביר החלטת ממשלה בעניין הזה. היה לא פשוט. אבל
- 19 הנגיד הקודם נתן את הסכמתו, העברנו, ולמעשה כשלושה
- 20 חודשים לפני המלחמה סיימנו את התהליך. תאמינו לי, הוא
- 21 סייע רבות, דרך אגב, אני אומר בגדול, שחלק, גם שרותי
- 22 הבנקאות לא עבדו כמו שצריך בימים הראשונים. זה לקח
- 23 זמן. אבל בתהליך, התוצאה היתה חיובית ובסופו של דבר
- 24 הבנקים עבדו יחד עם הדואר, ונתנו שרותים לאוכלוסיה, וכפי
- 25 שאמרתי לכם בהתחלה, לא היו בגדול בעיות של שרותים
- 26 קיומיים, היו בעיות של התחבורה, התחבורה לא הגדרתי
- 27 אותה כשרות קיומי, במצב של העורף. אגב, כדאי להבין מה
- 28 ההבדל בין קיומי לחיוני. אחת הסיבות שבמצב מיוחד בעורף
- 29 החלטנו על קיומי, זה כי אמרנו, שאם זה קורה בגזרה בצפון,

- 1 כל שאר המדינה הרי ממשיכה לעבוד, ולמה לי לחייב בצווי
- 2 ריתוק מאפיה בקריית שמונה שתמשיך לעבוד, אם אני יכול
- 3 להביא לחם מהמרכז ומהדרום, פשוט למה לסכן את
- 4 העובדים? נכון שיש פה בעיה כלכלית לבעל המאפיה, אבל
- 5 אותי זה כרגע פחות מעניין. ולכן החלטנו רק קיומי, ובדקנו
- 6 את זה לגופו של עניין, תוך כדי המלחמה הוספנו את הבנקים
- 7 כקיומיים, שהם לא מופיעים במצב מיוחד בעורף, כיוון שתוך
- 8 כמה שעות, אנחנו מקבלים החלטה. זה אני בעצם מייצג את
- 9 שר הבטחון ומפקח כללי על כוח אדם בתמ"ת שמייצג את שר
- 10 התמ"ת בכובע שלו כשר העבודה. יחד עם המלצות מהשטח.
- 11 הכרזנו אד הוק על מפעלים או מערכות אחרות כמערכות
- 12 קיומיות.
- 13 עכשיו, צווי הריתוק: זה כלי בלבד. המנהל יכול להשתמש
- 14 אתו ויכול לא להשתמש אתו. אנחנו נתנו לו את הכלי. מתוך
- 15 הכמות הזאת של הצווים שהוצאנו, נדמה לי רק 19 רשויות
- 16 מקומיות בקשו צווים, ובודדות הפעילו אותם. . . דרך אגב,
- 17 מאה מפעלים עבדו בלי צווי ריתוק בכלל בצפון, בקו העימות,
- 18 ששם הישובים חטפו את רוב הקטיושות, זה הטווח הקצר וזה
- 19 היה רוב הקטיושות. מפעלי שטראוס, למשל, עבדו, כל
- 20 המפעלים שלהם, 1200 עובדים סביב השעון. לאוטמן טקסטיל
- 21 עבד.
- 22 י. דרור: ושם לא ידוע על מנהלים שעזבו או כן ידוע? האם ידוע על
- 23 מנהלים שעזבו?
- 24 א. בן עמי: אני לא יודע. לא בדקנו את הנושא, רק אני נתתי דוגמא,
- 25 שאיפה שהיתה מנהיגות, איפה שהיו יחסים טובים בין עובד
- 26 ומעביד, היה מרקם של מערכת שלמה, העסק עבד, לא היו
- 27 צריכים שום דבר, לא צווי ריתוק – כלום. מבחינתי כאחראי
- 28 על הדבר הזה, המערכת רובה עבדה. היו חריקות, היו בעיות,
- 29 זה דבר טבעי. . .

- 1 כב' השופט : נתחיל אולי עם השאלות. חיים, בבקשה.
- 2 ח. נדל : אני אשאל אותך כמה שאלות ותרשום לך. בהנחה שהעורף
- 3 ייהפך במלחמה הבאה לחזית, מה ארנון ממליץ כיצד לארגן
- 4 את המל"ח. זו השאלה. ובזה אני ממשיך לדבר יותר רחב :
- 5 אנחנו היינו מבקשים ממך שתתן לנו 5 העתקים של המלצה
- 6 לשאלה ששאלתי אותך. תן לנו את זה ונוכל לעיין בזה. דבר
- 7 שני, אני מבקש שהוקם מנ"ל במלחמה. אתה לא הזכרת את
- 8 זה. זה פעל שבועיים.
- 9 א. בן עמי : לא הספקתי. אני אזכיר. אבל נכון.
- 10 ח. נדל : הוקם מנ"ל. למה הוא הוקם? כי היה לו כסף, זה מנכ"ל משרד
- 11 ראש הממשלה. אתה פה הכנסת בסוף דבריך משהו, שגם
- 12 מל"ח פנה למנכ"ל.
- 13 א. בן עמי : אני אתייחס לכל הסוגיה.
- 14 ח. נדל : אז הייתי מבקש להבהיר את כל הסוגיה.
- 15 א. בן עמי : או.קי. אני אבהיר את כל הסוגיה.
- 16 ח. נדל : והדבר האחרון, שוב פעם, אני פונה לקבל מסמך אלינו, זה
- 17 אולי קשור לשאלה הראשונה, כיצד אתה רואה מלחמה
- 18 עתידית בהפעלת מל"ח. גם כמרכז ברמה ממשלתית, נקרא
- 19 לזה, וגם ברמה מקומית שעל פי חוק של רשות מקומית קיים
- 20 מרכז מל"ח. אני יכול לספר לכם מנסיון אישי, שמרכז מל"ח
- 21 ברמת גן, פעיל מאד, אבל זו תוצאה של ראש העיר שהוא רגיש
- 22 לנושא הזה, כנראה, צבי בר, והוא פעיל מאד.
- 23 א. בן עמי : ברשותך, אני אתייחס קודם לסוגיה של –
- 24 מ. עינן : ארנון, יש להם בקשה, אם תוכל באמת לתמצת את התשובה,
- 25 כי אחרת לא נגיע, ויש לנו הרבה מאד שאלות ספציפיות
- 26 למועד המלחמה.
- 27 א. בן עמי : או.קי. אני אתייחס קודם כל ליחסי הגומלין עם משרד
- 28 רוה"מ. קודם כל בראייה שלי ועל פי הבנתי את החלטת
- 29 הממשלה על מל"ח, מל"ח אינו מחליף את ממשלת ישראל,

- 1 אלא הוא בא לסייע לממשלת ישראל ככלי שמנחה ומתאם
 2 במידה ונוצר מחסום במשק, או בעיה עם המלאים
 3 האסטרטגיים, או שיבושים חמורים במתן שרותים קיומיים
 4 או חיוניים, אם זה בכלל המדינה. ולכן ההחלטה להפעיל
 5 וזכורני, אני חושב שזה קיים גם בכתובים, מנכ"ל רוה"מ
 6 הנחה את מנכ"ל משרדו, לתאם את כל משרדי הממשלה בכל
 7 מה שנוגע לפעילות בצפון.
- 8 ח. נדל: זה לא סותר.
 9 א. בן עמי: זה לא סותר –
- 10 י. דרור: זו החלטה חדשה, אין לה תקדים בממשלות קודמות.
- 11 א. בן עמי: היה תקדים בפעולות, דרך אגב, בחלק מהמבצעים הקודמים
 12 היה אותו הדבר. המנ"ל הזה לא הוקם פעם ראשונה, אני
 13 חושב שזו היתה הפעם השלישית שהוא הוקם. אני לא זוכר
 14 בע"פ את המבצעים, אבל נדמה לי שדין וחשבון או בלפיד
 15 איתן המנ"ל הזה הוקם. מל"ח דרך אגב, תקופת ההפעלה של
 16 מל"ח לא היתה מאז מלחמת יום הכיפורים. אף אחד לא שאל
 17 עד המלחמה הזא למה מל"ח לא הופעל, וזו גם סוגיה מאד
 18 מעניינת.
- 19 ח. נדל: יש שאלת על זה.
 20 א. בן עמי: כי פשוט לא היה צורך. וכשבאים ואומרים לי, אני אומר את
 21 זה בציניות, אז לא צריך את המערך הזה, אז אני אומר: גם
 22 לא צריך מלאים אסטרטגיים. מה, אנחנו פתחנו מלאים
 23 אסטרטגיים? תודה לאל, עד היום לא היינו צריכים לפתוח.
 24 אז זה סימן שהמדינה לא צריכה להחזיק מלאים אסטרטגיים?
 25 או נחזור לנושא רוה"מ. קודם כל זאת היתה ההחלטה,
 26 ואמרתי: בסדר גמור, אני אין לי בעיה עם העניין הזה. אני
 27 חושב שגם יש לו יתרון יחסי על מל"ח קודם כל, הוא מתאם
 28 את כלל המערכת, וזה תפקידו גם בשגרה, משרדי הממשלה
 29 מבינים שמשרד רוה"מ הוא המשרד המתאם, וזה בסדר גמור.

- 1 יש לו גם תוספת עלי בנושא תקציב. לא שיש לו סמכויות
- 2 בחוק, אבל המהות שנובעת כתוצאה מזה שהוא מייצג את
- 3 ראש הממשלה, היא עושה את שלה, ויש לו יכולת להביא
- 4 תקציבים ממשד האוצר ומשרדים אחרים, או לכפות את
- 5 רצונו. לי בוודאי אין את הדבר הזה, ולכן אני ברכתי על
- 6 העניין הזה, ויותר מזה, אמרתי למנכ"ל רוח"מ שאנחנו נשתף
- 7 פעולה. הצמדתי את סגן ראש מטה מל"ח צפון, . . . הוא היה
- 8 נציגו של רענן דינור בצפון, ואמרתי לו: אתה עכשיו יחד אתו
- 9 תאומים סיאמיים מבחינתי, אתה צמוד אליו, איפה שאנחנו
- 10 יכלים לסייע לו, כתוצאה מהנסיון שיש לנו, לא רק בתחום
- 11 המשק, אלא גם בתחומים אחרים, נסייע. דרך אגב, הצעתי
- 12 לרענן דינור לקחת את מרכזי ההפעלה שלי, שאוישו שלדית
- 13 ע"י כ-15 אנשי מילואים, לא הייתי צריך יותר ולהשתמש
- 14 אתם. אמרתי לו: אתה לא צריך להקים גוף, תשתמש עם
- 15 האנשים שלך למרכז ההפעלה שלי, או הפיקודי בצפון, או
- 16 באחד המחוזות. הוא רצה במנ"ל.
- 17 כב' השופט: למה זה הופעל רק ב-24 לחודש, 12 ימים אחרי תחילת
- 18 המלחמה?
- 19 א. בן עמי: המנ"ל? אני לא יודע. אני גם לא נכנס כרגע אם היה צורך לפני
- 20 זה, או אם היה צורך גם ב-24. שאלה ששווה לבדוק אותה.
- 21 אין לי תשובה לדבר הזה, אני מעבר להתעסקות לסייע לו,
- 22 במה שחשבתי שאני יכול לסייע לו, לא עסקתי בעניין הזה.
- 23 מבחינתי, אני אומר עוד פעם כמשק לשעת חרום, התעסקתי
- 24 בכך שהשרותים הקיומיים האלה של מים, חשמל, בריאות,
- 25 מזון, יגיעו לצפון. נקודה.
- 26 דבר נוסף שדרך אגב עסקתי בו רבות, זה שיביאו כוחות
- 27 לרשויות החלשות ושיהיו חלונות זמן, שיתנו לאוכלוסיה
- 28 לצאת החוצה לקנות מצרכים, ושלא ישאירו אותה ימים
- 29 שלמים במקלטים. דרך אגב, אחד הדברים שהיו יחסית בסדר

- 1 עם פיקוד צפון בנושא חלונות הזמן, אני לא נכנס לנושא של
- 2 התזמון, היתה אי בהירות והיה בה הגדרת מדיניות המיגון,
- 3 הרבה מבוכה ומבולקה בימים הראשונים. אבל . . . כשאהוד
- 4 ברק היה ראש הממשלה, החזיקו שלושה ימים את אנשי
- 5 הצפון במקלטים. ונדמה לי שלא נפלה אף קטיושה אז. אני
- 6 יצאתי מגדרי ואמרתי לצפון, לא עזר לי, אמרתי: חברה, אי
- 7 אפשר ככה לנהל את העסק, אתם חייבים לתת להם חלונות
- 8 זמן. תקחו סיכונים מחושבים, אין מה לעשות. אחרת אתם,
- 9 כל פיקוד צפון, תצטרכו ללכת ולחלק להם אוכל ולהביא להם
- 10 תרופות ולטפל באנשים שיושבים במקלטים ולא נותנים להם
- 11 לצאת. כל מדיניות המיגון גם לא נבנתה לישיבה ממושכת
- 12 במקלטים במדינת ישראל. הכל נבנה על חלונות זמן או
- 13 צפירות . . .
- 14 כב' השופט: אנחנו מוגבלים בזמן ויש לנו עוד הרבה שאלות. אנא, בקצרה.
- 15 א. בן עמי: סוגיה שניה, פה הכנסת אותי למלכוד ואני אומר לך למה, פה
- 16 השאלה מה אתם חושבים כוועדה. אני בתהליכי גיבוש מה
- 17 צריך לעשות. זה עסק לא פשוט. יש עבודה של המועצה
- 18 לבטחון לאומי.
- 19 כב' השופט: כן, אתמול פורסם בהארץ.
- 20 א. בן עמי: כן, מישהו דאג שיפורסם. כן. יש עבודות נוספות שנעשו בעבר.
- 21 אנחנו במשרד הבטחון, בתחילת הדרך, עוד לא עשינו בכלל
- 22 דיון עם שר הבטחון בעניין הזה. אני יכול להגיד את דעתי
- 23 האישית, אם הוועדה מעוניינת, אבל אני אומר עוד פעם, לא
- 24 דיברתי לא אישית ולא עשינו שום דיון עם שר הבטחון. עשינו
- 25 דיון אחד מקדים עם מנכ"ל משרד הבטחון, אני אומר בגדול,
- 26 שלהבנתי צריך להזהר מאד משינויים ארגוניים, ותמיד
- 27 למדתי ולימדו אותי, שהשינוי הארגוני הוא הדבר הקל ביותר.
- 28 השינויים היותר קשים, זה השינויים במהות ובתכנים של
- 29 הארגון. הנטיה של רוב האנשים היא ללכת ישר לשינויים

- 1 מבנים ארגוניים תחליפו את זה, פיקוד העורף שם, מל"ח שם,
 2 גוף מתכנן לאומי – זה נשמע יוצא מן הכלל. יש לנו אלף ואחת
 3 בעיות עד שנגיע לדבר הזה, ואני בתפישה שצריך לבחון את זה
 4 לאט לאט, ולדוגמא, התאמת פיקוד העורף לחוק ההתגוננות
 5 האזרחית, שהקשר בין החוק הזה לבין הפעילות של פיקוד
 6 העורף, הולכת ומתרחקת, הקשר הזה הולך ומתנתק. או חוק
 7 מל"ח כפי שאמרתי. או הנושא של התקציב, אחריות –
 8 סמכות. בואו נטפל בזה, ולא נשנה עכשיו. אם מישהו רוצה
 9 להקים גוף כזה מתכנן, שיבוא וקודם כל יגדיר מה זה הגוף
 10 הזה, כמה אנשים, שיעשה הפוך. שיבנה תוכנית, ובסוף יקימו
 11 את הגוף הזה, ולא הפוך. באים ואומרים: גוף מתכנן, זה
 12 נשמע יוצא מן הכלל, כי יש הרבה בעיות. ואני טוען בתפישה
 13 שלי הפוך. ואני מקווה שבזה נתתי לך לפחות את הדבר הזה.
 14 מ. עינן: ארנון, אני אשאל את השאלות ממש קצרות ותעשה עמדי חסד
 15 ותענה בקצרה. אני הבנתי שמל"ח הופעל בישראל פעם אחת,
 16 וזה ביום כיפור.
 17 א. בן עמי: נכון.
 18 מ. עינן: לאורך כל הדרך המסקנה היא שלא היה צריך להפעיל, וכך גם
 19 היתה עמדתך במלחמה הזאת.
 20 א. בן עמי: נכון.
 21 מ. עינן: אז זה לא שאני רוצה לנתח את זה, אני רק אומר, שזאת
 22 העובדה שנסיק מסקנות מהן אח"כ.
 23 א. בן עמי: אני רוצה רק להוסיף עוד דבר, זו היתה גם עמדת משרד ראש
 24 הממשלה.
 25 מ. עינן: לא לא, בסדר. למל"ח. כל הזמן נשמע שיש מחיר להפעלת
 26 מל"ח. אם נפעיל את מל"ח יהיה איום ונורא מבחינה לאומית
 27 וכו'. מאחר שגם אתה הגדרת שאפשר להפעיל מל"ח באזורים
 28 מסוימים ולא בכל הארץ וכו', תן לי כמה דוגמאות מה המחיר
 29 אם היו מחליטים להפעיל את מל"ח בפיקוד צפון.

- 1 א. בן עמי : לא היה שום תוספות, שום הבדל בין
- 2 מ. עינן : מה שקרה בהוצאות ובין הדברים –
- 3 א. בן עמי : שום דבר.
- 4 ר. גביזון : אז למה לא?
- 5 א. בן עמי : חוץ מהבחינה הפסיכולוגית. אני אומר כך, היו מכריזים על
- 6 תקופת הפעלה של מל"ח בצפון, אז מה היה קורה? האנשים
- 7 שלי היו ממשיכים לעבוד, צווי הריתוק כבר היו לי במצב
- 8 מיוחד בעורף, לא היתה לי בעיה של מלאים אסטרטגיים, לא
- 9 היתה לי בעיה של חוסר בשום דבר. לא היה נותן לי כלום.
- 10 ז"א שום תוספת לעניין הזה, חוץ מההיבטים שמדברים
- 11 עליהם, עמי איילון, דיסקט, פסיכולוגיה או דברים כאלה.
- 12 מ. עינן : ארנון, יש לי תהיה, אני קורא לזה ככה. יש גוף שקיים שנים,
- 13 אני הייתי ראש אג"ת, הכרתי אותו, כבר עברו שנים מאז, גוף
- 14 שמתרגל, יש לכם תרגילים, יש לכם השתתפות של נציגים, יש
- 15 קשרים, יש מערכת תקשורת, מה שאנשים לא יודעים,
- 16 במפקדות שלך, או איך נקרא להם, יש מערכת תקשורת לכל
- 17 הגופים וכו', וראה זה פלא, באו עכשיו למלחמה הזאת,
- 18 למערכה הזאת, לאירוע הזה, ומאלתרים, בונים מערכת
- 19 חדשה. . . ומחליפים את המערכת הממוסדת שתורגלה וכו'
- 20 במל"ח. מה פה קרה?
- 21 ח. נדל : מקימים מנ"ל מה שנקרא.
- 22 א. בן עמי : אז קודם כל תראה, אני לא אגיד לך שזה לא מפריע לי לא
- 23 הפעם וגם לא בפעמים הקודמות. זה לא קשור לתקופת
- 24 ההפעלה של מל"ח. לטעמי . . . אני לא רוצה להכנס לסוגיה
- 25 של המנ"ל, כי אם מנכ"ל רוח"מ ראה את עצמו וגם קיבל את
- 26 המנדט לנהל את העסק, אז אתה שואל אותי, זה כבר עניין של
- 27 ניהול החלטות, היה צריך להפעיל את המנ"ל יום יומיים
- 28 אחרי זה, או להתלבש על מרכז הפעלה שלי ולנצל את היכולות
- 29 הטכניות שלי, נקודה. זה בסדר גמור.

- 1 מ. עינן : אני הייתי פה קוטע אותך, כי אני פשוט, לכולם יש שאלות,
- 2 אני מבין שבעצם לא היתה שום בעיה לקחת את הגוף שהוקם,
- 3 ולא חשוב איזה, ולהכניס אותו יחד עם מל"ח למקומות של
- 4 מל"ח, כי החליטו להעביר את רמת נושאי התפקידים שהם
- 5 מנכ"לים וכו', בזה לא היתה בעיה, ואף אחד לא הגיע לפתרון
- 6 הזה. עכשיו, יש לי עוד הערה אחת אליך,
- 7 ר. גביזון : מנכ"לים הלא יושבים כבר עכשיו בוועדת מל"ח ראשונה.
- 8 מ. עינן : הם יושבים, אבל יש נציגים. ויכול להיות שצריך פה להעלות
- 9 את הרמה של מי שישב בכל מקום, יהיה המנכ"ל הבכיר וכו'.
- 10 א. בן עמי : אני חושב שלא חשבו ששר הבטחון במצב הנוכחי שנוצר, צריך
- 11 לנהל את וועדת המל"ח העליונה בנושאי המשק, כי לא נוצרו
- 12 בעיות שמחייבות את הדבר הזה. זאת היתה התובנה.
- 13 מ. עינן : אני מניח. אני שואל אותך עוד דבר אחד. אתה ככה ציינת
- 14 אותו, הנושא של קליטת אוכלוסיה, בין השאר, התפקידים
- 15 בטח משנת 2000 התפקיד הוא קליטת אוכלוסיה בפינוי וכו'.
- 16 לא השתמשו בכלל בצינור שלכם במל"ח, לא בהיצע, לא
- 17 בביצוע ולא בתרגום. . . . ואם היו לכם תוכניות כאלה, ואם
- 18 היו לכם מקומות פריסה מתאימים, יש פה איזושהי בעיה.
- 19 השאלה האחרונה שהיא יותר כללית ובאמת בסוף אני מציע
- 20 את המל"ח, אני מניח שכולם ירצו עוד לשאול ויישאר זמן
- 21 בלבד. מה שמצטייר לי, גם מדברייך וגם מדברים אחרים
- 22 שאנחנו כבר יודעים, נושא הקטיושות, נתנו לו משקל מזערי
- 23 לכל אורך הדרך. . . על זה תענה בסוף, אני מציע, רק אם
- 24 יישאר זמן, כי אני לא יודע אם אתה מרשה לנו להתבדר ככה.
- 25 א. בן עמי : על שתי השאלות הראשונות לענות עכשיו?
- 26 כב' השופט : בקיצור תענה.
- 27 א. בן עמי : בקיצור. אני אענה בקיצור לעשות סדר עם משרד רוה"מ, כי
- 28 זאת שאלה שאני נשאל לעתים קרובות. אתייחס לעמדת ראש
- 29 רוה"מ ואני אקריא לכם פשוט מהסטנוגרמה של וועדת מל"ח

- 1 עליונה. לגבי מיקומו של מל"ח. מל"ח צריך להכנס לתמונה
- 2 כאשר מצב המלאים במדינה יורד, בשביל זה הקימו אותו.
- 3 מל"ח הוא וסת של מלאים. אני עד כדי כך לא קיצוני, אבל
- 4 הוא לא טועה בהרבה. אני אגיד את זה אחרת, אם המצור
- 5 הימי היה על נמל חיפה ונמל אשדוד, מל"ח היה בתמונה. כל
- 6 עוד זה לא המצב, כל ההכרזה על מצב מל"ח בישראל תשדר
- 7 לציבור הישראלי דבר לא נכון, ותפעיל כלי לא נכון למשימה
- 8 שהוא לא בנוי אליה. יש להבדיל בין מל"ח ברמה המקומית
- 9 ואם ראש הרשות רוצה להפעיל בתי מל"ח שלו כמטה עירוני –
- 10 שיבורך. הוא צודק. הוא לוקח גוף מאומן, אבל להטיל משטר
- 11 של שליטה במלאים, כמו שמל"ח עושה, להעביר את ניהול
- 12 המדינה גם העורף לידי שר הבטחון ברגע זה, בנסיבות האלה,
- 13 לא נראה לי נכון. מל"ח נוצר לרגע, כשהשאלה אם הדלק הולך
- 14 למטוסים או לתעשיות הבטחוניות או לאזרחים. אנחנו פשוט
- 15 לא שם.
- 16 כב' השופט: מי זה אמר את הדברים?
- 17 א. בן עמי: זה נציג משרד ראש הממשלה בוועדת מל"ח עליונה.
- 18 ר. גביזון: באיזה תאריך?
- 19 א. בן עמי: ב-24 לחודש. עכשיו, הנושא של קליטת אוכלוסיה. ראשית, יש
- 20 לנו תוכניות, וזה רשות פס"ח שהיא הייעודית על קליטה,
- 21 התוכניות שלנו מדברות על קליטה של כ-180 אלף תושבים
- 22 בבתי"ס ובאכסניות מהצפון ועד הדרום. זה למלחמה כוללת,
- 23 ויש תוכניות כאלה. אנחנו מנסים להגדיר את הכמות. בזמנו
- 24 אישרו לנו רק 10 אחוז מכלל בתי"ס ברשויות החינוך,
- 25 ואנחנו נמצאים עכשיו בתהליך להגדיל את זה. הבנו שצריך
- 26 להגדיל את זה קודם כל.
- 27 יש לנו תוכנית נוספת שנקראת שעת פינוי. הבאתי אותה לפה
- 28 ואני אשאיר לכם אותה. שעת פינוי, העברנו החלטה, גם כן
- 29 אחרי ענבי זעם. מי שזוכר בענבי זעם, כ-20 אלף איש התפנו

1 מקריית שמונה. ודובי גזית בזמנו התעסק עם הדבר הזה,
 2 יחד עם משרד הפנים, והגענו למסקנה, אני ודובי גזית, שצריך
 3 להמליץ לממשלה לעשות שעת פינוי, שתהיה תוכנית מגרה
 4 לאפשר לממשלה גמישות, שאם היא רוצה לפנות עד 25 אלף
 5 תושבים, היא לא צריכה לעשות שום דבר, היא מפעילה את
 6 התוכנית הזאת, תעשה חוזים מראש עם בתי מלון, ואכסניות,
 7 ארבעה משרדי ממשלה מעורבים בזה, תקציב אפס של משרד
 8 האוצר, חוזים מראש, עם בתי מלון, ואכסניות משרד
 9 התיירות, משרד החינוך, משרד הבטחון עם האגודה למען
 10 החייל, ומשרד הפנים. לקח לנו ארבע שנים לעשות את
 11 התוכנית הזאת, ובסופו של דבר עשינו אותה, ויש החלטת
 12 ממשלה.

13 כשאנחנו מתאמים את כל הנושא הזה לטובת משרד ראש
 14 הממשלה. מה שקרה במלחמה הזאת, מדיניות הממשלה היתה
 15 1. שגרת חרום. 2. אין פינוי פורמלי של ממשלה. ולכן שום
 16 תוכניות לא היו רלוונטיות מבחינתי, כי אני אחראי רק על
 17 הקליטה. אבל יותר מזה, יומיים אחרי שהתחילה המלחמה,
 18 והגשתי את התוכנית של ה-25 אלף, בדקתי מה קורה עם
 19 המקומות. התברר לי שכל המקומות ששריינו, עם חוזים
 20 מראש, נתפשו ע"י תושבי הצפון שעזבו. ואז אמרתי: אין מה
 21 לעשות עם התוכנית הזאת, מה אני אפעיל אותה, אני אוציא
 22 אנשים שהגיעו למלונות האלה ואחזיר אותם לצפון ואכניס
 23 אנשים אחרים? ולכן התוכנית הזאת קרסה בעצם מספר ימים
 24 אחרי שהמלחמה התחילה. צריך לזכור, כשמדברים על פינוי,
 25 אז נכון שלא היה פינוי יזום, אבל למעלה מ-300 אלף איש
 26 עזבו את הצפון. באילת היו קרוב ל-90-80 אלף איש. אחת
 27 הבעיות שהיו לי עם הרשויות המקומיות באזור המרכז
 28 והדרום, זה שהם בקשו סל קליטה מהממשלה שלא נתנה
 29 להם, והם אמרו: אנחנו בהתנדבות לקחנו אנשים שהגיעו

- 1 ואנחנו עוזרים להם, אבל אך אנחנו רוצים שבסוף מישהו גם
 2 ישלם לנו על הדבר הזה, זו תוספת לתקציב. על זה די
 3 נאבקתי, לא הצלחתי בדבר הזה. אמרתי פשוט לרענן דינור,
 4 אמרתי לממשלה, אמרתי למשרד רוה"מ. אמרתי, תראו, אתם
 5 לא תתנו סל תקציבי, אנחנו כבר מתקרבים לחודש של
 6 קטיושות, הרשויות האלה יגידו להם תודה רבה, ואז פתאום
 7 יהיו לי עוד 50 אלף איש שצריך לטפל בהם או 100 אלף. אבל
 8 זה לא צלח בידי.
- 9 דעתי האישית מעבר לזה, שאני נגד פינוי יזום של אוכלוסיות
 10 בהיקפי גודל של 1.5 מליון תושבים. זה בלתי מתקבל על
 11 הדעת. ודרך אגב, מה שגוף פרטי יכול לעשות, לפעמים
 12 ממשלה לא יכולה לעשות. ויש לי וויכוחים גדולים בעניין.
 13 ביקשתם בקצרה, אומר כך: היינו מתחילים בפינוי, לא היינו
 14 גומרים עד היום. אבל איפה הלקח האמיתי ופה לדעתי, יש
 15 מה ללמוד, ופה יש דבר שצריך לטפל בו, היו צריכים לטפל
 16 באוכלוסיות החדשות, למצות אותן ולטפל בהן ספציפית
 17 קונקרטי פרטנית מתחילת המלחמה. זאת הבעיה,
- 18 ר. גביזון: אני מבינה שזה דווקא נעשה בחלק.
- 19 א. בן עמי: זה נעשה, אבל פה – אני רוצה בקצרה, יש ארבעה משרדי
 20 ממשלה שטיפלו בזה ויש להם מוסדות כאלה: משרד
 21 הבריאות, משרד הקליטה, משרד הרווחה ו –
 22 י. דרור: ביטוח לאומי.
- 23 א. בן עמי: ביטוח לאומי כרשות, ומשרד לא התיירות – ארבעה משרדי
 24 ממשלה. הם דרך אגב פינו את האנשים שלהם. היום אני
 25 עוסק, וזה לקח, ומנסה לאתר את האוכלוסיות החלשות שלא
 26 קשורות לארבעת המשרדים האלה. שזה בעצם באחריות
 27 הרשויות המקומיות והן לא יודעות להצביע לי היום איפה
 28 האוכלוסיות הבעייתיות לפינוי.
- 29 מ. עינן: לא היה להם תקציב לזה.

- 1 א. בן עמי : זה חוץ מזה. אבל היום אני נכנסתי לעבודה בעניין הזה, דרכם
 2 לנסות, שיהיה לנו מושג אפילו ב-70 אחוז, מה נותר לנו אחרי
 3 שארבעת משרדי הממשלה לוקחים את האנשים שלהם.
- 4 ר. גביזון : אתה אומר שהיתה תוכנית ואז התברר שהמקומות המיועדים
 5 לקלוט לפי התוכנית התמלאו. עכשיו, התוכנית לא כוללת
 6 איזושהי היערכות לקראת –
- 7 א. בן עמי : לא. לא כללה. נקודה מאד נכונה, וההמלצה שלי היום למשרד
 8 ראש הממשלה חד משמעית היא לתפוש מיידית את אותם
 9 מתקנים של שעת פינוי גם אם זה יעלה כסף, ברגע שקורה לנו
 10 דבר כזה. זה חוזר לנושא הכסף. אבל אם היו תופשים אותם,
 11 לא את ה-25 את ה-20 אלף ולא נותנים לאף אחד להכנס
 12 ומשלמים לבתי המלון ושומרים אותם לאותן אוכלוסיות
 13 במצוקה – זה היה הכשל.
- 14 ר. גביזון : אתה מתאר דיון שאפשר להאריך אותו לכאן או לכאן ב-24.7
 15 שאומר לא מל"ח כן מנ"ל.
- 16 א. בן עמי : לא. לא דיברנו בוועדת המל"ח העליונה על מנ"ל בכלל.
 17 ר. גביזון : זה היה כנראה שתי החלטות שהלכו יחד.
- 18 א. בן עמי : אני חושב שזה יצא במקרה. לדעתי. אני לא חושב שיש קשר.
 19 אני חושב שרענן דינור הבין שיש לו בעיה של שליטה, צריך
 20 לדבר אתו, והוא הבין שהוא זקוק לדבר הזה. והוא הקים
 21 אותו וזה יצא באותו יום שעשינו את וועדת המל"ח.
- 22 ר. גביזון : הבנתי. זה יוצא 12 יום אחרי תחילת הקטיושות. אתה יכול
 23 להראות לנו את שורת הדיונים וההיערכויות שנעשו במשך 12
 24 היום האלה? אנחנו יכולים לקבל איזושהי תמונה של איך
 25 הגוף שאתה עומד בראשו פעל במשך הימים האלה? מי ישב,
 26 איך תאמו, איך בדקו?
- 27 א. בן עמי : אני יכול להעביר לכם את הפעילות שלנו בצפון, מה בדיוק
 28 מל"ח עשה, כולל הדיווחים היומיים למטה מל"ח ארצי, שבו
 29 ריכזנו את כל הנתונים שהועברו גם כל עוד לא היה מנ"ל,

- 1 הועברו למשרד ראש הממשלה. ודרכם עקבנו אחרי כל
- 2 הפעילות, בהיבט של השרותים הקיומיים ובהיבט של
- 3 הפעילות שלי כראש מל"ח, של העבודה שצינתי כבר,
- 4 הנמלים, דרך אגב, גם בנושא הדלק. מכיוון שאני גם יו"ר
- 5 וועדת מלאי הדלק של מדינת ישראל, קיימתי ישיבות בין פעם
- 6 לפעמיים בשבוע של וועדת הדלקים ולעקוב אחרי המלאים,
- 7 דוסל, בנזין, סולר. כך שאפשר להעביר אתה חומר, ואביא
- 8 לכם את החומר.
- 9 בקיצור, השאלה היא בעצם פעילות מל"ח במלחמה בכלל.
- 10 י. דרור: ארבע שאלות של שורה של חצי דקה ושאלה אחת קצת יותר
- 11 מורכבת. שאלה ראשונה, באיזו מידה מה שקרה, היה בחזקת
- 12 הפתעה?
- 13 א. בן עמי: בנוגע לנושא של הפוסט מורטום של מנחם, אבל זה בסדר
- 14 לענות על זה עכשיו?
- 15 י. דרור: תענה בחצי דקה, כהפתעה – כן או לא?
- 16 א. בן עמי: זו היתה הפתעה, והייתי אומר, המלחמה הזאת זה פתע ע"י
- 17 ממשלת ישראל. בראייה שלי. פתע של מלחמת פתע שהחליטה
- 18 עליה ממשלת ישראל. דרך אגב, בכל מלחמות ישראל, איפה
- 19 שהיו לנו מלחמות פתע, העסק התנהל בבעיות לא פשוטות.
- 20 איפה שהיה לנו זמן להתכונן, נראינו הרבה יותר טוב.
- 21 י. דרור: כלומר, לא היו לכם תרחישים מוקדמים בתרגילים בפרוש
- 22 התקפה מסיבית של קטיושות על הישוב.
- 23 א. בן עמי: היו. התרחישים הצביעו על התקפה כזאת, דיברו על כמויות
- 24 כאלה ועל משך זמן כזה, והיו גם תרגילים כאלה. אני יודע
- 25 שהיה תרגיל כזה של פיקוד העורף ושל משטרת ישראל
- 26 שבועיים לפני המלחמה. \
- 27 י. דרור: זה אני יודע. אני שואל על מל"ח.
- 28 א בן עמי: מל"ח עשינו תרגיל כזה ביולי 2005, משהו כזה.

- 1 י. דרור: תוכל להעביר לנו את סיכום התרגיל? שאלה שניה. כמה זמן
- 2 אישית אתה כפוף ישירות לשר הבטחון, איך ההירארכיה.
- 3 ח. נדל: לאיזה שר?
- 4 י. דרור: מה מבנה ההירארכיה, גם לך וגם לו, מה המבנה, למי אתה
- 5 כפוף.
- 6 א. בן עמי: אני כפוף לשר הבטחון, כשיש סגן שר הבטחון, אני עובד
- 7 שוטפת מול סגן שר הבטחון. היו מקרים ששר הבטחון האציל
- 8 מסמכותו לסגן השר, בדרך כלל סגני שרי הבטחון עוסקים
- 9 בעורף ובמל"ח, ואנחנו עובדים אתם בכפוף.
- 10 י. דרור: אבל הפעם לא היה סגן שר בטחון?
- 11 א. בן עמי: נכון. לכן עבדתי ישירות למעשה בעיקר מול המזכיר הצבאי
- 12 של שר הבטחון ומול שר הבטחון. איפה שהייתי צריך.
- 13 י. דרור: כמה פעמים וכמה זמן בילית בנושא הזה עם שר הבטחון
- 14 אישית? הרבה, מעט, כמעט אפס?
- 15 א. בן עמי: קודם כל הייתי שותף בחלק גדול מהערכות המצב.
- 16 י. דרור: אני שואל אישית על נושא מל"ח.
- 17 א. בן עמי: על נושא מל"ח הייתי אתו פעם אחת או פעמיים, לא יותר
- 18 מזה, בוועדת מל"ח עליונה כמובן.
- 19 י. דרור: שאלה שלישיית, האם אתם עוסקים עכשיו בהפקת לקחים
- 20 שיטתית? יש לכם תהליך מסודר בעניין זה?
- 21 א. בן עמי: נכון. נכון.
- 22 י. דרור: באיזה שלב הוא?
- 23 א. בן עמי: אנחנו סיימנו לרכז את הלקחים של הרשויות הייעודיות, היה
- 24 סיכום לקחים ראשוני, ועכשיו אנחנו סיימנו את סיכום
- 25 הלקחים הסופי. אנחנו עומדים לסיים את סיכום הלקחים של
- 26 כל המערכות אצלנו, שזה מטה מל"ח ארצי והפיקודים, וזה
- 27 כבר חלק מהיעדים שהגדרתי לשנת העבודה 2007, הם כוללים
- 28 לקחים מהמלחמה הזאת. צריך לזכור, צריך מאד להזהר
- 29 בעניין הזה, לא להפיק לקחים שהם לא רלוונטיים.

- 1 י. דרור: מתי יהיה לכם מסמך מסכם, מתי בערך?
- 2 א. בן עמי: נוכל להעביר בהקדם אם אתה רוצה מסמך מסכם למשל, על
- 3 סיכום הלקחים של רשויות ייעודיות, אפשר להעביר יחסית
- 4 תוך שבוע דבר כזה.
- 5 י. דרור: כן. תעביר לנו את הסיכומים ביניהם.
- 6 ר. גביזון: ומה קורה עם המגזר הערבי באמת?
- 7 א. בן עמי: אני אעביר את כל הפעילות. המגזר הערבי שאלה במקום.
- 8 המגזר הערבי שורר במשך שנים בבעיות לא פשוטות בנושא
- 9 מוכנות לחרום . . . אחד הדברים שהצלחתי להבקיע בשנים
- 10 האחרונות, זה היה בכניסה המסיבית של מל"ח לרעידות
- 11 אדמה, וברעידות אדמה, מכיוון שאין פה אויב ואין קטיושות,
- 12 החברה כבר התחילו יותר לשתף פעולה. המלחמה הזאת
- 13 הזיזה להם כנראה משהו . . . אבל אני רק אומר מה נעשה.
- 14 ראשית, הצלחנו לקבל 5 מליון שקל לטובת שיפור מקלטים
- 15 ברשויות הערביות. אנחנו נעביר לכם את התוכנית. דבר נוסף,
- 16 אנחנו בתהליך כל הזמן לשפר את המערכת של הרשויות
- 17 הערביות. המצב במרכז ובדרום הוא הרבה יותר טוב. הבעיות
- 18 הכי קשות הן בצפון. אני מרגיש מעין תחושה של פריצת דרך
- 19 מסוימת לאור המלחמה הזאת, ואנחנו גם ה-5 מליון שקל של
- 20 שיפור במקלוט, על אף שזה לא עניין של מל"ח, זה בהחלט
- 21 דבר שישפר. וגם אנחנו מטפלים במרכזי ההפעלה שלהם. רוב
- 22 הרשויות המקומיות שלא היה להם מרכזי הפעלה בצפון הן
- 23 רשויות ערביות. אנחנו כרגע בתהליך, הגשנו גם דרישה של כ-
- 24 12 מליון שקל למשרד רוה"מ, לשפר את מרכזי ההפעלה בכלל
- 25 בצפון, לכל ה-118 רשויות, אבל בעיקר לטפל בהקמה ושדרוג
- 26 של מרכזי ההפעלה של הרשויות הערביות, ואם אתם
- 27 מעוניינים, אני אעביר לכם את התוכנית, כולל הבקשות
- 28 הכספיות.
- 29 מ. עינן: כל מה שאתה יכול להעביר תעביר.

- 1 י. דרור: והשאלה הקטנה הבאה, יש הרושם, ותגיד לי אם כן או לא,
2 שבעבור זמן מה, מנכ"ל משרד ראש הממשלה התפתח למנכ"ל
3 העל בכל הנושא.
- 4 א. בן עמי: זה נכון. הוא ראה את עצמו מההתחלה, לטעמי, כאחראי על
5 הדבר הזה. הוא קיבל גם את המנדט מראש הממשלה.
- 6 י. דרור: טוב, אז אני אשאל שאלה יותר מורכבת. במשך הזמן התגברה
7 הדאגה ביכולת העמידה של האוכלוסיה. מה היית רוצה להגיד
8 על הנושא הזה ועל תפקיד מל"ח אם בכלל בהקשר הזה.
- 9 א. בן עמי: יכולת העמידה של האוכלוסיה, מה שנקרא, אתה יכול לקרוא
10 לזה חוסן חברתי, זה דבר שמותנה במרקם של החברה
11 הישראלית. . . . אני יותר מוטרד מהדבר הזה, מכך שחלק
12 מהגופים לא בצעו את הנהלים שלהם, כי בזה אפשר לטפל
13 יחסית בטווח קצר. בחברה זה תהליכים הרבה יותר ארוכים.
- 14 כב' השופט: תודה רבה לך ארנון בן עמי, אנחנו רק נבקש, אם אני רשמתי
15 לי בצד, את מה שאנחנו מבקשים, קודם כל כל חומר, אתה
16 ראית מה השאלות שלנו, מה מעניין אותנו, כל חומר בכתב
17 שיש לך על זה, נשמח לקבל. בין השאר, מה שדיברנו, זו
18 החלטה של הממשלה שמקימה את המל"ח מ-1716 ואת
19 ההתכתבות לגבי משרד הרווחה. את הפעילות של מל"ח
20 מהתחלת המלחמה ועד סופה, סיכום התרגיל וסיכום הלקחים
21 של מל"ח שהזכרת, הרשויות הייחודיות והערביות,
22 האוכלוסיה היהודית והערבית. כל מה שתוכל.
- 23 א. בן עמי: בסדר גמור.
- 24 כב' השופט: ואם יש לך עוד חומר נוסף שאתה חושב שהוא בתחום
25 ההתעניינות שלנו, כפי שראית מהשאלות, אנחנו נשמח לקבל.
- 26 א. בן עמי: אני הבאתי לפה את נוהל 146 ביני לבין פיקוד העורף, ואת
27 נוהל 143 ביני ובין צה"ל. בנוסף.
- 28 מ. עינן: בהחלט, כל מה שאתה חושב שאנחנו גם לא אמרנו, תוכל
29 להעביר.

- 1 א. בן עמי : על השאלה האחרונה, הפוסט מורטום לא הספקתי לענות.
- 2 מ. עינן : כן, תענה על השאלה האחרונה, יש לך עוד זמן? תודה. על
- 3 הפוסט מורטום.
- 4 א. בן עמי : אם אתם שואלים אותי בתפקיד שלי, באחריות שלי בנושא
- 5 שלי, אני חושב שפעלתי נכון. אני אומר בעיקרון. יש המון
- 6 דברים שצריך לטפל בהם, חלק מזה נגענו פה. אחד הדברים
- 7 שאני מקווה שהמלחמה הזאת תסייע, בדרך כלל גם מל"ח, רק
- 8 אני אגיד את דעתי בכלל. זה לשפר את יכולת האכיפה של
- 9 אותה תקופת הפעלה של מל"ח מצד אחד, וגם עבודה של
- 10 מל"ח בשגרה. כי מה שאותי מטריד, זה מה שקורה בשגרה,
- 11 בתקופת הפעלה זה כבר מאוחר מדי. ואם אני לא יכול למצוא
- 12 דרכים לכפות על משרדי ממשלה ועל רשויות מקומיות את
- 13 הפעילות שלהם ואת המוכנות שלהם לחרום בתחום מל"ח,
- 14 וזה רק על סמך בקשות, יחסים אנושיים, תמיד אני מסביר
- 15 לאנשים שלי, לא נותנים לכם להכנס דרך הדלת – תכנסו דרך
- 16 החלון. או אל תרפו. יש הרבה מאד מקרים שראשי ערים
- 17 אומרים: תודה רבה. הבנו ולא רוצים שום דבר בעניין הזה,
- 18 והדבר הזה מוכר, וגם משרדי ממשלה. זאת בעיה שצריך
- 19 לראות איך למצוא לה את הפתרון. וחלק מהפתרון זה נושא
- 20 תקציב, אבל לא רק.
- 21 דבר נוסף, זה פחות או יותר, וכמובן יש עוד הרבה מאד
- 22 לקחים. למשל, לחשוב אולי בעתיד אם נשפר יכולת אכיפה,
- 23 אולי להצמיד, שתמיד אם מצב מיוחד בעורף, נעשה גם את
- 24 תקופת ההפעלה של מל"ח. זה לא מעלה ולא מוריד היום, אבל
- 25 אם נוכל לשפר את תקופת ההפעלה בתחום תקציבים וכו', אז
- 26 יכול להיות שזה יסייע, וגם אז נצטרך לראות מה עם הדלתא
- 27 שנשארת בין המשק החיוני לבין פעילות הממשלה, שזה דבר
- 28 שצריך יהיה לסגור אותו, הוא לא סגור.

- 1 אני הבנתי מנחם, אתה מדבר על דברים שאפשר היה לעשות
2 אחרת.
- 3 מ. עינן: אני לא בטוח, אבל שאלתי אם לדעתך בנושא הזה, הנקודה
4 שמאד מציקה לי, אני אומר לך שחובתכם לשכנע אותי, אתה
5 הראשון ויהיו עוד כמה, בוודאי גם חברי הוועדה. זה מידת
6 ההתייחסות שלכם, הייתי אומר, מהפסיכולוגית ועד הפרטנית
7 אופרטיבית, בנושא מה שנקרא הקטיושות בעורף.
- 8 ר. גביזון: סליחה, אם אני יכולה לחדד את השאלה הזאת. אתה השמעת
9 דעה ככה חצי מהבטן, אולי, חצי מהראש, נגד הרעיון של
10 משהו אינטגרטיבי, לא פתרון פלא, צריך קודם לבדוק את
11 הבעיות. אבל אני חושבת שיש איזושהי תחושה גם ברמה
12 הפסיכולוגית אבל גם ברמה האחריותית, שמצב חרום כמו
13 שנוצר בצפון לתקופה ארוכה, לא מדברים על משבר קצר, יצר
14 אצל הרבה מאד אנשים, לא אנשים חרדים לא קבוצות
15 חלשות, מקבץ שונה של צרכים. מידת היכולת של אנשים
16 רגילים לדאוג לעצמם, פחתה באופן משמעותי. היכולת שלהם
17 לדאוג לבטחון הפיזי שלהם, לצרכים אחרים שלהם, פחתה
18 באופן משמעותי. לא עושה רושם בינתיים, שיש מישהו
19 שהתפישה שלו היא לא – אני אחראי למלאים, אלא שהתפישה
20 שלו היא: אני רואה את המצוקה של האוכלוסיה הזאת, ואני
21 אעשה משהו כדי לתת לה מענה אפקטיבי.
- 22 כב' השופט: אם אפשר להוסיף, יש פה גם בעיה אולי פסיכולוגית. נניח,
23 אני מנסה לראות את עצמי כאיש הצפון. אני רק הייתי רוצה
24 במלחמה לדעת שיש גוף פלוני, שהוא אומר: אני מרכז את כל
25 הפעילות אשר קשורה בצפון, אני אטפל בכל בעיה, אם יש לך
26 בעיה תפנה לכאן ותפנה לכאן. היתה תחושה שלא היה גוף
27 מרכזי שמטפל, אם בכלל טיפלו, והארגונים הוולונטריים
28 נכנסו לתוך הוואקום הזה, וטיפלו כמה שיכלו ועשו עבודה
29 נפלאה. לא היתה תחושה לאיש הצפון שיושב במקלט ושואל

- 1 מה יהיה, מה יהיה, מה יהיה עם אספקה, מה יהיה עם כסף,
- 2 מה יהיה עם העבודה שלי, שאני יש לי איזו כתובת שאני
- 3 מרגיש שיש מישהו למעלה שדואג לי.
- 4 א. בן עמי: אני אומר כך, שאני חושב שיש קונצנזוס בקרב מקבלי
- 5 ההחלטות וגם בין הדרגים למטה, שצריך להקים גוף מתכלל
- 6 לאומי כזה או נקרא לזה רשות לאומית לתכנון. מתכלל או
- 7 רשות לאומית לחרום. הלקח הזה, דרך אגב, הוא לא לקח
- 8 מהמלחמה, הוא לקח כבר מהמלחמות הקודמות.
- 9 כב' השופט: אז זה רע מאד שלא עשו כלום עם זה.
- 10 א. בן עמי: חלקם לא יצא כלום, נכון, וחלקם היו פחות קשות לעורף. ולא
- 11 נעשה שום דבר עם זה. אם אני חושב, נגעתי בזה בצורה
- 12 הפוכה בתפישה שלי איך צריך לעשות את זה, זה לדעתי,
- 13 הדבר החשוב ביותר. והגוף הזה צריך לעבוד בשגרה ובחרום
- 14 ולתת לו את הכלים, והוא גם יהיה הכתובת, ולאט לאט, גם
- 15 התרבות תשתנה בתפישה, ולא יבחנו יותר מדי גורמים
- 16 במערכת הזאת. אני חושב שזה נכון לעשות, ובצורה כמובן,
- 17 מה שיותר מהר, אבל בצורה – לפי תפישתי, אמרתי, לבחון
- 18 קודם כל מה זה הגוף הזה והכל, ואז להחליט איפה שהוא
- 19 יהיה, יש וויכוחים, האם הוא במשרד לבטחון פנים, האם הוא
- 20 צריך להיות במשרד ראש הממשלה, האם להשאר במשרד
- 21 הבטחון. אבל גוף כזה צריך להיות קיים והיום הוא לא קיים.
- 22 בעצם מה שיש לנו, זה מל"ח משק חיוני, והשאלה היא במקום
- 23 של פרופ' גביזון וגם לכב' השופט, כמובן יו"ר הוועדה בעניין
- 24 הזה, וגם של מנחם בצורה אחרת, זה שפיקוד העורף סבר
- 25 ופיקוד העורף, דרך אגב, אחת הבעיות חוק ההתגוננות
- 26 האזרחית, הוא התנתק, פיקוד העורף התנתק מהדבר הזה,
- 27 דיברתי על זה בהתחלה. אפשר לנתח את זה בצורה מדהימה
- 28 מה קרה לנו מאז שהקמנו את פיקוד העורף. והוא הפך להיות
- 29 גוף צבאי, והאינטרסים של הגוף הצבאי הם בכלל שונים

- 1 מאינטרסים של גוף שצריך לסייע לאוכלוסיה במצוקה. וזה פן
2 נוסף בעייתי.
- 3 יש לנו את המשטרה, וזה הגופים – ואת מל"ח, וכל אחד
4 מופקד על משהו, ואין מישהו באמת שמסתכל בראייה
5 הכוללת. . . יש אי בהירות מצד אחד, ויש גם בעיה של
6 אחריות סמכות שהיא לא סגורה, וחלק מזה גם סתירות
7 פנימיות לדבר הזה. ולכן, לעניות דעתי, אני בזמנו חשבתי
8 שצריך לשדרג ולקחת את מל"ח ולהפוך אותו לגוף הזה,
9 להוסיף לו את הדלתא החסרה, אפרופו רווחה, אפרופו כל
10 הדברים הנוספים, לתת לו סמכויות, לתת לו תקציבים או
11 יכולת אכיפה ולעשות את זה בחוק אם אפשר, ושהוא יהווה
12 את הרשות הזאת. אבל אני לא –
- 13 מ. עינן: רק הערה אחת. מתוך הנחה שאני זורם אתך ביחד, המקום
14 הטבעי שאתה רק לא אומר אותו, צריך להיות אז כפוף לראש
15 הממשלה.
- 16 א. בן עמי: נכון, אתה צודק במה שאתה אומר. הוא בוודאי למשרד
17 הבטחון אין שום יתרון יחסי כמשרד הבטחון, ולכן הוא לא
18 צריך להיות שם. צריך את זה במשרד ראש הממשלה, אבל
19 צריך לזכור, צריך לראות איך לעשות את זה. ז"א כי אם
20 הכפיפות היא למנכ"ל רוה"מ, זה לא טוב, כי אז זה מפריע לו
21 ומשבש לו את העבודה השגרתית שלו כמנכ"ל משרד ראש
22 הממשלה, שתפקידו לתאם בשגרה את המערכות ולא לתאם
23 אותן בשגרה בתחומי החרום. צריך לבחון איך לעשות את זה,
24 זה נכון שנראה על הסף באמת, משרד רוה"מ,
- 25 י. דרור: יש בעיה חמורה מאד להטיל על משרד ראש הממשלה תפקידי
26 ביצוע.
- 27 א. בן עמי: זה נכון מאד.

- 1 י. דרור: צריך שיהיה משרד על, מכיוון שזה יקל מאד על משרד ראש
2 הממשלה. לראש הממשלה אין זמן לזה, וכבר ניסו דברים
3 כאלה.
- 4 א. בן עמי: נכון. נכון מאד. אני חשבתי על אחד הפתרונות ולא עשו עם זה
5 דבר, הצעתי את זה גם למופז בזמנו, אמרתי לו: תראה, יש
6 אחריות כבדה שמוטלת עליך כשר בטחון, קח רעידות אדמה,
7 אנחנו הרי יודעים שבסוף מי שיטפל בדברים האלה זה הצבא.
8 ברעידות אדמה, בכל דבר שקורה בסוף, מכניסים את הצבא,
9 כי יש לו יכולות לוגיסטיות, הירארכיה, כגוף הירארכי הוא
10 יכול לפעול. עכשיו, אמרתי, בואו נקים קבינט, כמו שיש
11 קבינט בטחוני, בואו נקים קבינט אזרחי. שאז האחריות
12 כמובן משותפת לקובץ של שרים, ויכול להיות, צריך למצוא
13 דרך, לקחת את הרשות הזאת שתהיה כפופה לקבינט הזה.
- 14 ח. נדל: או למשל שר שיהיה במשרד ראש הממשלה לאותה רמה בשעת
15 חרום, רק בשעת חרום.
- 16 א. בן עמי: נכון. נכון. יש פה, על זה, פה אני דרך אגב, הרבה יותר
17 מגובש. איפה הבעיות שלנו? הבעיות שלנו הן בכלל בתחום של
18 פיקוד העורף, כן יעבור, לא יעבור, להוציא אותו מהצבא,
19 מערכת הגיוס שלו, הרי מנ"ל הציע פתרון פשרה, כי כל
20 העבודות שהיו עד היום לא יצא מהן כלום. למה? כי אף אחד
21 לא ירע את המצב. איפה נמצא תקציבים להקים עכשיו גוף
22 גיוס חדש במדינה? אז הם הציעו שהוא יהיה כפוף מבצעית.
23 כפוף מבצעית לא טוב, לא טוב, עוד פעם, יש לי בעיה של
24 אחריות – סמכות. הצבא יכין את הגוף הזה, יבנה אותו והכל,
25 ומבצעית תפעיל אותו משטרת ישראל או משרד הבטחון? לא
26 נראה לי נכון, ובשלבי הכוחות הכי נכון לעשות זה כיבוי אש.
27 דרך אגב, להבעיר, אולי מגן דוד אדום ככפיפות מבצעית,
28 וזהו. ולטפל קודם כל בגוף הזה, ואז אותה רשות היא תתחיל
29 לעשות את העבודה, והיא תתחיל לתכלל ותהיה לה יכולת,

- 1 לתת לה את היכולות, והתוספת, דרך אגב, למל"ח היא יחסית
- 2 לא תעלה הרבה למדינת ישראל. ז"א אסור להקים כזה גוף
- 3 מהתחלה ועד הסוף, חבל על הזמן.
- 4 י. דרור: וגם לא כאן המקום לדון בזה. ברגע שהקימו משרד של בטחון
- 5 פנים, או שיש לזה משמעות או שלא. זה שינוי סטרוקטורלי.
- 6 צריך להחליט, משרד משטרה עם שם אחר, או משרד לבטחון
- 7 פנים.
- 8 א. בן עמי: נכון. נכון. הוא גם לא יכול לקלוט את הגופים.
- 9 כב' השופט: אילפת אותנו בהרבה ידע. ואנחנו בוודאי נרצה גם לקרוא
- 10 חומר נוסף. תודה רבה.
- 11 א. בן עמי: אני לרשותכם, במה שאני יכול לסייע. תודה. אני יכול חלק
- 12 מהחומר להשאיר עכשיו, מה שיש לי.
- 13 כב' השופט: כן, עם המזכירה, דרך אילה, שיירשם הכל. תודה.
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18 תם הראיון עם ארנון בן עמי.
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.